

Jó Pajtás

2020. IX. 10.

74. évf., 24. szám

Fotó: Dávid Csilla

Hegybeli Noémi

Hadaró
Miki

Juhúú! Végre suli, végre megint suli! A múlt évi – minden szempontból – félresikerült tanév után igazi felüdülés volt visszatérni az iskolapadba. Igaz, maszkban, kicsit egymástól távolabb kell ülnünk, de legalább együtt vagyunk. Nagyon jó volt látni az osztálytársaimat, főleg azokat, akiket a hosszúra nyúlt szünetben sokszor nem látogathattam meg. Nem hittem volna, hogy egyszer így meg fogok örülni annak, hogy igazi házi feladatot kapunk, de olyan fergeteges élmény volt már a harmadik napra úgy készülni, hogy matematikámat kellett otthon megoldanom, hogy sírni tudtam volna a boldogságtól! Most egyedül csináltam, nem volt szük-

ség sem anyu, sem apu segítségére, a tanító néni mindent kiválóan elmagyarázott. Egyetlen panaszom van csak az iskolával kapcsolatban: túl rövidek az órák! Alighogy belekezdünk valamibe, alighogy igazán elmerülünk a tudomány világában, már meg is szólal az a csúnya csöngő! Pedig olyan sok felderítésre váró terület van még, amiről alig tudunk valamit. Nagyon remélem, hogy az idén komolyabb hiányzások nélkül megúszom a tanévet és az egész világot felforgató járvány sem szól közbe – így is elég bonyodalmat okozott már. Na de addig is, elvonulok az új, márványfestéses szobámba, és olvasok egy kicsit a csillagászatról!

EZTFILOZDKI!

Egyes vallások hívői szerint a világunkat teremtő Isten mindenható, mindentudó és erkölcsileg tökéletes lény. Ugyanakkor mindannyian tapasztaljuk, hogy a világunkban rengeteg rossz történik, és teljesen érthetetlen szenvedés sújt ártatlanokat. Istennek mint erkölcsileg tökéletes lénynek nem lenne szabad ezt megengednie.

Isten és a gonosz problematikája régre nyúló, ma is vitatott kérdés a vallásfilozófiában – szerintem az egyik legérdekesebb. Epikurosz görög filozófus így vázolta a problémát:

– ha Isten szeretné, de nem tudja megszüntetni a világban levő sok rosszat, akkor nem mindenható

– ha képes lenne rá, de nem akarja, akkor Isten rosszindulatú

– ha nem is akarja, nem is képes rá, akkor gyenge és rosszindulatú egyszerre

– ha akarja és képes is rá (ahogy Istent elképzeljük), akkor teljesen érthetetlen: miért nem szünteti meg a sok szenvedést a világban?

A vallásfilozófia számára ez egy nagyon kemény dió. Egy amerikai filozófus úgy érvel, hogy a világunkban a természeti rossznak lélek- és személyiségformáló ereje van. Szerinte cselekedeteinknek az ad jelentőséget, hogy valódi veszélyek leselkednek ránk. A katasztrófákban, kísértések és gonoszságok között edzett emberek, ha a megpróbáltatásokban képesek erényesen viselkedni, akkor sokkal nemesebb jellemmé, erkölcsösebbekké válhatnak.

Ez az érv elsőre talán meggyőzőnek tűnhet. De gondoldj csak bele, vannak olyan mértékű szenvedések és elviselhetetlen rosszak a világban, amik nem szolgálják senki jellemfejlődését.

A kedvenc ellenérvem erre az elméletre az, amit Kodaj Dánieltől hallottam egyszer, hogy Isten megtehetné volna, hogy egyszerűen olyan világot teremt, mint a Pindúr pandúroké vagy az Én kicsi pónimé. Vagyis olyan világot, amiben meg kell küzdenünk nehéz dilemmákkal, valós problémákkal, hogy bátrabbakká, kitartóbbakká váljunk – csak mindazok a szörnyű fizikai fájdalmak és szenvedések nélkül, amik a mi világunkat sújtják.

A Pindúr pandúrok tele van jellemfejlődéssel, a karakterek megtanulják, hogy ne legyenek irigyek, vagy hogyan figyeljenek oda mások érzéseire – csak népirítások és szörnyű katasztrófák nélkül.

Tóth Tamara

Weöres Sándor

Tanévnyitáskor

Almát, körtét, szilvát, szőlőt hoz szeptember, nekünk új tanévet, tudja minden ember. Mint az égen átcsovázó üstökösök, ragyogjanak munkánk nyomán az ötösök. Kívánjuk a húgocskának, öcskösöknek, ne legyenek szükiben az ötösöknek. Kívánjuk tanárainknak, hogy vödörrel minket nyakon önthessenek ötösökkel. Ha szükölködünk megszolgált ötösökben, a tanév nekik se könnyű, de nekünk sem. Ne mint az üres jászolba Nincses ökre, bámuljunk a meg nem szerzett ötösökre. Köszöntőnkben csökönyös rím a sok ötös, mert szándékunk jól tanulni már örökös.

M.C. Escher

Fent és lent (1947)

Maurits Cornelis Escher 19. századi holland művész, aki általában építményeket ábrázolt. A végtelent vizsgálta, olyan kapcsolódó geometriai formákat rajzolt, amelyek fokozatosan teljesen más alakot öltenek.

Koncentráció és sikerélmény

Hegybeli Noémi, a tehetséges dorozslói tekezőlány számos elismeréssel, többek között egy országos tekebajnoki címmel is büszkélkedhet. Harmadik osztályos korában ismerkedett meg a tekével. 2015-ben tekeiskolába, majd 2017-től pedig aktív sportolóként versenyekre is jár.

– Mi vonz téged ebben a sportban, mi az amit szeretsz?

– Igazából minden. A társaság is, rengeteg embert megismertem. Lehet, hogy ellenfeleim, de barátként tekintek rájuk. De maga a sport is nagyon megtetszett, hogy pontosan mi, azt magam sem tudom. Sokan azt hiszik, hogy ez könnyű sport, hogy elgurítjuk a golyót és a bábuk csak úgy dőlnek, de ez nagyon nem így van. Oda kell nagyon figyelni, koncentrálni kell, ha becsúszik egy kis hiba, már nem úgy fog menni a játék... Ha egy centivel arrébb kerül a golyó, mint kellene, akkor az már nagyon sokat változtat a játékon. Már magában az nehéz, hogy egyenesen menjen a több kilós golyó és ne pörögjön.

– Ha véletlenül nem sikerül egy-egy gurítás, akkor az kudarcélmény?

– Régebben nagyon sokat mérgelődtem ezen, de mostanában visszafogtam magam, és nem gondolok arra a dobásra, ami nem sikerült, hanem a következőre, hogy mit tudok kijavítani. Próbálok nem visszanézni, arra, ami nem sikerült. Mert ezzel nem oldódik meg a probléma.

– Milyen eredményekre vagy igazán büszke?

– Az országos bajnokságról első hellyel tértem haza. A Szerbiai Kupa első és harmadik helyére is büszke vagyok. A Szerbia–Szlovénia-mérkőzésen pedig a legjobb játékos voltam, levertem a szlovén ellenfelemet.

– Hogy néz ki egy ilyen felkészülés?

– Rengeteg edzést jelent. Nem csupán arról szól, hogy a pályán edzünk, hanem ezmellettt futni, gyakorolni, tornázni is kell. Tartani kell a fizikai erőnlétet. Amikor nagyobb mérkőzésre készülök, akkor gyakran futok és itthon is edzek. A Szerbia–Szlovénia-mérkőzés előtt volt egy felké-

szítő, ahol a program minden reggel futás, utána edzés volt. Délután ismét gyakorlatok sorjázta. Volt szabadidőnk is, de nem sok.

– Az iskolával hogyan tudod összeegyeztetni a sportot?

– Fárasttó, mert amikor még általános iskolába jártam, akkor délelőtt és délután különféle

váltásokban jártunk az órákra. Ha délelőtt iskolában voltam, akkor jó volt, mert délután edzettem és maradt még időm a tanulásra is. Ha délután kellett menni iskolába, akkor heti kétszer az utolsó órától elkéredkedtem, hogy eljuthassak az edzésre.

– Barátokra jut idő?

– Igen, jut rájuk mindig. Főként hétfégenként mert a többiek is iskolába járnak, így hétköznap nem nagyon tudunk társalogni, de hétfégen mindig jut erre is idő. A buliból gyakran előbb hazajövök, mert reggel versenyre kell menni. De azért támogatnak mindebben.

– Sporton belül is szerzel barátokat?

– Igen, vannak táborok is évente egyszer, amikor együtt edzünk és ott is barátkozunk és a világhálón is tartjuk a kapcsolatot. A világbajnokságon is rengeteg embert megismertem, és velük is tartom a kapcsolatot. A szegedi nemzetközi edzőtáborba is meghívást kaptam tavaly nyáron.

– Terveid?

– Van ötletem azzal kapcsolatban, hogy mit szeretnék tanulni a gimnázium után, de még nem vagyok biztos mindebben. Mindenféleképpen szeretném folytatni a tekezést.

Hívogat az iskola

Sinkovics Bianka 14 éves, Zentagunarason él. Az Október 18. Általános Iskola nyolcadik osztályát kezdte az idén ősszel. Biankát a nyári élményekről és az iskolakezdés izgalmaival kérdeztük.

- Mivel töltötted a nyári szünidőt?

- Segítettem itthon a szüleimnek, és találkoztam a barátaimmal.

- Volt valami terved nyárra, ami a kialakult helyzet miatt nem valósult meg?

- Nem volt semmilyen tervem, csak hogy jól érezzem magam és pihenjek.

- Milyen érzés újra az iskolapadban ülni?

- Nekem nagyon jó érzés, újra láthatom a barátaimat és a tanárokat.

- Számodra mi hiányzott legjobban a tantermi oktatásból?

- Nem hiányzott semmi, csak nehezebben értettem meg a tananyagot az online oktatáson. Az iskolában jobban elmagyarázzák a tanárok az anyagot, ezért az sokkal érthetőbb és a légkör is jobb.

- A védőintézkedések mennyire zavaró tényezők a tanulás szempontjából?

- Kicsit zavaróak, de idővel meg lehet szokni.

Oláh Tamás szintén elmesélte, hogy mivel töltötte a nyári

szünetet. Tamás augusztusban ünnepelte 14. születésnapját, a Csáki Lajos Általános Iskolában a 8. osztályt szeptember elsején kezdte. A nyári szünidőt a barátaival töltötte, akikkel pizzázni járt és gyakran ellátogatott a Topolyai-tóra is, valamint a szüleivel és a testvérel Bulgáriában töltött egy hetet. Sajnos a vírus miatt sok előre tervezett élményről le kellett mondani. A nyári táborok is elmaradtak.

- Mivel cserkész vagyok, ezért nagyon vártam a cserkész nagytábor, ami szintén nem valósulhatott meg a kialakult helyzet miatt - mesélte Tamás.

A végzős fiú osztályát is felosztották A és B csoportra, mivel ő B csoportos, ezért csak kéthetente kell beülnie az iskolapadba, a többi napon otthonról, online hallgatja az órákat.

- Nekem a tantermi oktatás jobban tetszett, mert együtt lehettem az osztálytársaimmal. Mivel számunkra ez az utolsó év, szeretném, ha az egész osztály együtt lehetne. Pár hónap múlva ugyanis középsulit kell választanunk - elmélkedett Tamás.

Ez az idei nyár sajnos olyan lett, amilyen, és az iskolakezdés sem hozta a megszokott ritmusát, de lehet, egy kicsit jobb lesz, mint az előző félév. Talán a közeljövőben újra rendszer lesz minden. Addig is legyetek optimisták, szorgalmasak, élvezétek az iskolában töltött rövid időt barátaitokkal és tanáraitokkal. Az otthon töltött időt pedig töltsétek, amivel szeretnétek, a tanulás mellett most juthat idő a hobbitokra, valamint új dolgok elsajátítására.

eve

Az év élőlényei rajzokon

A Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság által szervezett *Ő a kedvencem az év élőlényei közül* elnevezésű alkotópályázaton a szabadkai EmArt Képzőművészeti Műhelyből **Mamuzsity Annamária** és **Tukács Tímea** különdíjban részesült. Az oklevél mellé családi belépőt kaptak a nemzeti parkba.

Mamuzsity Annamária

Tukács Tímea

Tukács Tímea munkája

Mamuzsity Annamária alkotása

Szóval, rímmel, színházzal

Több hónap után ismét gyermekzsivajtól volt hangos az óbecsei Petőfi Sándor Általános Iskola udvara. A Petőfi Sándor Magyar Kultúrkör második alkalommal szervezett szavaló- és színjátszó tábort Szóval, rímmel, színházzal elnevezéssel. Reggel 9 órától délután 3-ig folyt a munka, közben a tízórai és az ebéd sem maradhatott ki.

Összesen 19-en szerepeltek. A felsősökkel **Rókus Zoltán**, a Szabadkai Népszínház Magyar Társulatának tagja foglalkozott. A Partvezér című írását vitte színre, amely a nyári munkáról szól, hogy ki hogyan találja föl magát. A cselekmény egy medence körül játszódik, és a fiatalokról szól. Szereplői gimnazisták és általános iskolások: **Bata Zsombor**, **Horváth Kinga**, **Kiskomáromi Zsolna**, **Károlyi Gabriella**, **Vadnai Erika**, **Krémer Martina**, **Koncz Antónió** és **Varró Tódor**.

Az alsósok **Magyar Zsófia**, az Újvidéki Művészeti Akadémia negyedéves hallgatója segítségével G. Joó Katalin A cseresznyevirág című meséjét mutatták be. A díszletet a diákok készítették, s szerepekre osztva eljátszották a mesét. Mindannyian jól érezték magukat a táborban, hiszen tartalmasan töltötték a szünidőt: sokat játszottak, barátkoztak, jól szórakoztak. Fellépett: **Buttás Petra**, **Szemendri Balázs**, **Bozsik Rebeka**, **Ferenczi Orsolya**, **Szenti Ivóna**, **Herbatényi Botond**, **Hallai Viktor**, **Gondos Réka**, **Csonka Barbara**, **Koncz Villő** és **Horti Máté**. Ők a Petőfi Sándor, a Samu Mihály, a Sever Đurkić, valamint a bácsföldvári Svetozar Marković iskola tanulói.

A koronavírus-járvány miatt – tiszteletben tartva az óvintézkedéseket – az idén a gálaműsort nem tartják meg, de videófelvétel készül a két színdarabról, ami megtekinthető lesz a videómegosztókon.

A szavaló- és színjátszó tábor a budapesti Nemzeti Kulturális Alap támogatásával valósult meg.

Koncz Erzsébet

A rendező és a kis színészek

Jelenet a Partvezér című darabból

A cseresznyevirág meséje

A rendezők

Táborok a korona idején

Változatos nyári programok várták a gyerekeket Szabadkán és környékén

Az idén a nyári táborok időszaka a koronavírus miatt elég rövidre sikeredett. Ezalatt a néhány hét alatt tartalmas programok várták azokat a gyerekeket, akik a szabadkai és a környékbeli táborok mellett döntöttek. A nyáron is népszerűek voltak a néptánc- és népzenei, valamint az informatikatáborok a vakációzó diákok körében. Voltak olyan táborok is, amelyeket online tartottak meg, így a résztvevők otthonaikból tudták követni az eseményeket.

Játékos kódolás a kisebbeknek

A táborban a kódolás került a középpontba

A résztvevők egy része

A nyári szünet elején a szabadkai Vajdasági Magyar Képző-, Kutató- és Kulturális Központban a *Játékos kódolás* elnevezésű informatikatáborra várta a 8–11 éves gyermekeket. A táborra június 22-e és 26-a között került sor. A nagy érdeklődésre való tekintettel két csoportban folyt a munka. A résztvevők **Vörös Csaba** informatikatanár vezetésével betekintést nyerhettek a kódolás világába, valamint megtanulhatták, hogy miként kell online játékot programozni és digitálisan rajzolni.

A szabadkai **Veréb Dávid**ot a chatbot készítése érdekelte a legjobban. Mivel iskolán kívül is jár informatikai oktatásra, úgy gondolta, hogy a tábor jó alkalom arra, hogy bővítse a tudását.

– Gondoltam, hogy jelentkezem a táborba, mert itt másfajta programozást tanulunk, mint ahova járok. Nem tudtam pontosan, hogy mit fogunk csinálni, de nagyon érdekelt a program – mondta Dávid.

A tábor egyik legizgalmasabb része a 3D-s térben való rajzolás volt. A fiúk és a lányok szílmalmot rajzoltak, amelyet később maguk előtt is megjelentettek.

Tábor a jövő népzeneisének

A Juhász Népzenei Tábornak az idén is a horgosi Domus Pacis adott otthont. A június 22-e és 26-a között megtartott programokra Vajdaság minden pontjáról és még Magyarországról is érkeztek résztvevők. A hegedűsöknek **Juhász Gábor** tartott hangszeres oktatást. A középhaladó csoportot **Vas Endre** vezette, a haladókkal pedig **Csonka Ferenc** foglalkozott. A kezdő brácsások **Juhász Gyula**, a haladók pedig **Brasnyó Antal** vezetésével csiszolhatták a tudásukat. A nagybőgősöknek **Dvorácskó Szabaszián** adta át a szükséges ismereteket. Betekintettünk az egyik csoport munkájába. A gyerekek között ismerős arcokkal is találkozhattunk. A horgosi **Tilinkó Luca** tavaly is részt vett a táborban.

– Tavaly nagyon sok barátot szereztem, és az idén is nagyon sokan eljöttek. Lassan négy éve hegedülök. Eddig népzénet játszottam, és szeptemberben kezdtem el járni az alapfokú zeneiskolába. Emellett népi énekkel is foglalkozom a szegedi piarista gimnáziumban. Ezenkívül a horgosi Bartók Béla Magyar Művelődési Egyesület néptáncosa vagyok – tudtuk meg Lucától.

Zadrepkó Iliján Szabadkáról érkezett a táborba. Első alkalommal járt itt, és az egyik ismerősétől hallott erről a lehetőségről.

– Három-négy éve muzsikálok. Nagyon jól érzem magam, elég sok embert ismerek, így nem volt nehéz beilleszkednem. A zenélés mellett esténként néptáncok is. Mindkettőt nagyon szeretem. Szerintem, jövőre is eljövök – hallottuk Ilijántól.

Margit Andrea szintén Szabadkáról érkezett. Ő is a haladó csoportot erősítette.

A hangszeres oktatás pillanatai

– Tavaly is voltam a táborba, és nagyon megtetszett. Sok barátot szereztem. Emellett járok néptáncra. Hét éve hegedülök a zeneiskolában, és egy éve játszom népzénet. Jövőre is mindenképp eljövök – mondta Andrea.

A temerini **Marković Anna** édesanyja ajánlására jött el. Testvére tavaly részt vett a táborban, ezért ő is kedvet kapott, hogy csatlakozzon.

Egyre több gyermeket érdekel a népzene

– Szívesen jöttem, mert ez új élmény és tapasztalat számomra. Körülbelül hét éve foglalkozom zenéléssel, nemrég fejeztem be az alapfokú zeneiskolát. Emellett hegedűn népzénet is szoktam játszani. Nagyon jól érzem magam, és remélem, hogy még sok olyan eseményen tudok részt venni, amely ugyanilyen hangulatos, mint ez – osztotta meg velünk gondolatait Anna.

Esténként a gyerekek szakmai előadásokon vehettek részt, amelyeknek témája kötődött a népzenehez és a hangszeroktatáshoz. A tábor lakói népi éneket is tanulhattak **Csizmadia Anna** vezetésével. Estefelé a néptáncra is jutott idő. A nap megkoronázásaként mindenki együtt muzsikálhatott. A tábor egy gálaműsorral zárták, amelyen a résztvevők megmutathatták szüleiknek, mit tanultak az egy hét alatt.

A Jó Pajtás következő számában még több nyári táborról olvashattok.

Jusztika igazsága

Az ember csak magára számíthat

Hát, sziasztok barátaim! Bizony, megint újra találkozunk. A suli megindult, nincs menekvés. Sajnos. Főleg ez a mostani iskolakezdés a szörnyű. Amikor meghallottam, hogy maszkban kell menni...! Hogy találhattak ki ilyen rendeletet? És még nem is ez a legrosszabb. Az osztályunkat kettéosztották. Nem akarok problémázni, mert tudom, hogy ti is valószínűleg így jártatok, de akkor is. Sem Céci, sem Anna nem került velem egy csoportba. Sőt még Kitti sem! Kevinnel és Bettivel is külön váltásba fogok járni, vagyis igazából... Az összes barátom a másik csoportba került! És Andrea? Hát, róla inkább most ne is kérdezzetek. Azt hiszem megharagudott rám. Az egyetlen barátom ebben a csoportban, erre... Nem is tudom mit mondjak. Igazából nem ez az egyetlen gondom mostanában. Képzeljétek, a zenetanárnóm tegnap bejelentette, (egy nappal az iskolakezdés előtt!) hogy elköltözött egy másik településre, és sajnos így nem taníthat tovább. Egy üzenetben elintézt. Röviden írt, mintha ez nem lenne olyan nagy dolog. Tudjátok, hány tanárnőhöz jártam már zongoraóra-ra?! És tudjátok hányan küldtek már el?! Ő volt a harmadik! Vegyük csak sorjában. Az alapfokú zeneiskola ugyebár hat osztályból áll. Harmadikos voltam az általános iskolában, mikor találtunk egy tanárnőt, aki elvállalt diákjának. A mi településünkön nincs zeneiskola, és akkoriban még kihelyezett tagozat sem volt. Így aztán magánórákat vettem, és a közeli városba jártam vizsgázni. Azonban alighogy befejeztem az első évet,

a tanárnő közölte anyával: nem tarthat több magánórát, se nekem, se másnak. Azt mondta a kislánya már régóta betegeskedik, nem hanyagolhatja el a munkája miatt. Így kerültem egy másik tanárnőhöz. A második és a harmadik osztályt is nála fejeztem be. Már a negyedikre készültem, mikor állapotos lett, és rövid időn belül szülési szabadságra ment. Azt mondta, ha megint elkezdek tanítani, visszamehetek hozzá, de addig is jó lenne, ha találnék egy másik tanárnőt. Hát, jó. Ha ez kell, hát ez kell. Nagy nehezen anyával találtunk még egy tanárnőt. Immár hozzá jártam órára, vele tanultam tovább. Nemsokára befejeztem a negyediket, már az ötödikes anyagba kezdtünk bele, mikor jött a koronavírus. Egyik napról a másikra bezárták az iskolákat, és zongoraóra-ra sem járhattam tovább. Aztán jött a nyári szünet, most pedig a tanárnő elköltözik. Szuper. Az információ annyira letaglózott, mikor anya közölte velem (neki írt a tanárnő), hogy először arra gondoltam, be sem fejezem a zeneiskolát, hiszen úgy tűnik, a sors is ezt akarja. Azután arra gondoltam, hogy nem szabad feladnom. Mami jutott eszembe és azok a gyerekek, akiknek egyáltalán nincs lehetőségük zongorázni tanulni, sőt iskolába sem járhatnak rendesen. Az embernek harcolnia kell az álmaiért. Tudom, hogy nagy közhely, de igaz. Senki nem küzd helyetted, mindenki a saját érdekeit nézi. Most már kezdem magamon is megtapasztalni, amit Mami mindig mondogat nekem: Az ember csak magára számíthat.

Rajzos sikerek

A Mátra természeti értékei elnevezésű rajzpályázaton a szabdikai Jovan Jovanović Zmaj iskola 3. c osztályából **Mačković Tatjana**, **Nagy Kanász Kata** és **Kecskés Benedek** 2. helyezést ért el (az oklevél mellé családi belépőt kaptak az Ipolytarnóci

Ősmeradványok Természetvédelmi Terület és Bemutatóhelyre), az EmArt Műhelyből pedig különdíjas lett **Kujundzsity Tifani**, **Lidia Uzelac** és **Mamuzsity Annamária**.

Mačković Tatjana

Nagy Kanász Kata

Kecskés Benedek

Iskolába menés

Kora reggel vekker csörög,
a diák máris köhög.
Mézes tea, bundás kenyér,
éhes nem lesz egy ideig.

Biciklire pattan,
a gyerek meg csattan.
Földről felkel gyorsan,
irányt vesz, de pontosan.

Mielőtt még odaérne,
beszalad a pékhez.
Csöngetésre be is ér,
így sohasem késett még.

Lengyel Ádám, 6. osztály,
Hunyadi János iskola, Csantavér

Ha hatalmam lenne...

Ha hatalmam volna
a tegnap is ma volna.
A sok hibám akkor
nem volna.
Mindig sok kis jótett
lett volna.
Csak boldogság és
szeretet, ez lenne a hős szerepem.
Ha hatalmam volna,
minden beteg gyermek
meggyógyulna.
Játék, móka, kacagás
és nem is kéne semmi más!
De mert nincs hatalmam,
minden marad, ahogy van.
Nagyon jó ez így nekem,
egyszer majd kiérdelemem.

Vince Szebasztján, 5. osztály,
J. J. Zmaj iskola, Szabadka

Bujdosásom története (Arany János Toldi c. műve)

A testvérem vitézei incselkedtek velem, és akkor lett ebből elegendő, mikor egy dárdát a vállamat érte. Mérgebben hozzájuk dobtam azt a malomkővet, amin ültem. Az egyiküket eltaláltam, és az azonnal meghalt. Menekülnöm kellett.

Három napig bujdostam, alig találtam ételmet. Ekkor ismertem meg Bencét, Ételt és Bort hozott. Szerette volna, hogy visszamenjek, mikor György visszer Budára. Én nem akartam menni. Ezután egy nádas-

Sarnyai Dominik, 4. osztály, J. J. Zmaj iskola, Magyararkanizsa

ban bujkáltam, mikor megláttam két kis farkast. Megsimogattam őket, de rám támadt az anyjuk és még egy farkas. Elbántam velük, és mikor tovább mentem, vittem magammal őket. Éjszaka hazalopakodtam, és a testvérem ágyát látva eszembe jutott, hogy most megölhetném, de nem tettem, csak az ágya mellett hagytam a két farkast. Felkeltem anyámat, és elbúcsúztam tőle, de ez nem tartott sokáig, mivel a kutyák felriadtak a farkasok szagára. Azonnal elmenekültem. Mikor felértem a Rákosi mezejére, egy temetőben síró asszonyra lettem figyelmes. Elmondta, hogy két fiát gyászolja, akiket egy cseh vitéz ölt meg, sokan megverekszenek vele, de ő mindenkit legyőz. Másnap nagy lármára ébredtem. Egy bika elszabadult a vágóhídról, de senki sem tudta visszavinni. Én a szarvánál fogva vezettem vissza a vágóhídra. Köszönésképpen csak egy májat kaptam, amit egy kóbor kutyának adtam. Aznap a temetőben aludtam. Reggel lódobogásra ébredtem. Bence volt az. Egy kenyeret hozott, amibe egy szelence volt belesütve. A szelencében arany volt. Másnap fegyvert vettem magamnak, a lovamnak szerszámot. Buda szélén táboroztunk. A csehvel is harcra szálltam. Én győztem. Akkor végeztem vele, mikor harc után hátra támadott. A király előtt felfedtem kilétem és fény derült György gonoszságaira is.

A király bevett a hadseregébe, és végre láthattam anyámat. Györgyöt a király száműzte az udvarából, és én laktam ott anyámmal.

Dér Enikő, 6. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Iskola

Iskolába indulok,
búsán ballagok.
Itt az új tanév,
ez nem ér!

Nem szeretek menni,
de nincs mit tenni.
Siratom a nyarat,
sajnos, vége már.

László Teodor, 6. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

A fogorvosnál

Egy szép napon anyával elmentünk a boltba csokoládét venni. Otthon meg is ettem. Másnap súlyos fogfájásra ébredtem. Apa megnézte a fogam, és azt mondta:

– Ez szuvas! Megyünk a fogorvoshoz.
– Rendben. Csak ne fájjon!

Gyorsan kerékpárra ültünk és már indultunk is.

– Apa, fájni fog?

– Nem – nyugtatott meg apa – meg sem fogod érezni.

A rendelőben kevesen voltak. Negyedóra után bementünk, a fogorvos egészen kedves volt. Nem fájt annyira, amennyire vártam, sőt meg sem éreztem. A doktornő megnyugtató hangon beszélt hozzám, betömte a fogam és mentünk haza. Figyelmeztetett, hogy egy óráig nem ehetek semmit, nem szabad rágnom. Főleg rágógumit, az akár ki is szedheti a tömést. Én ezt betartottam. Két hét múlva anya sokival kínálta, de én visszautasítottam.

Megfogadtam magamban, hogy édességet csak mértékkel eszem.

Magyar Viktor, 5. osztály, J. J. Zmaj iskola, Magyararkanizsa

Ladócki Ádám, 4. osztály, J. J. Zmaj iskola, Magyararkanizsa

Arcok mindenhol

Az Új-Dél-Walesi Egyetem kutatói annak jártak utána, hogy vajon milyen agyi folyamatok vezetnek el ahhoz, hogy nem valószínűleg ez vonzza a figyelmünket az arcszerű tárgyakhoz is. Azonban nem fejeződik be azzal az arcfelismerés, hogy valamiről megtudjuk, az egy arc. Azt is tudnunk kell, kié az arc, és milyen érzelmek ülnek rajta, figyel-e ránk az illető, vidám, vagy épp haragos?”

„Az olyan oldalak, mint a Flickr vagy a

vonásuk van, ilyen pl. a szem és a száj térbeli elrendeződése. „Az agyunk ezekre az alapvető mintázatokra hangolódott rá, és valószínűleg ez vonzza a figyelmünket az arcszerű tárgyakhoz is. Azonban nem fejeződik be azzal az arcfelismerés, hogy valamiről megtudjuk, az egy arc. Azt is tudnunk kell, kié az arc, és milyen érzelmek ülnek rajta, figyel-e ránk az illető, vidám, vagy épp haragos?”

Ez olyan agyi területek munkáján nyug-

befolyásolja az, hogy mit látott azt megelőzőleg.

„Ha például folyamatosan olyan képeket látsz, amelyeken balra néző arcok vannak, egy idő után az érzékelés átalakul, és az arcok tekintetének irányát jobbra igazítja el a valóshoz képest” – magyarázta dr. Palmer. „Ennek során az agyunk azon sejtjei, amelyek a tekintet irányát követik, hozzászoknak a látottakhoz, és megváltozik az érzékenységük, ha folyamatosan ugyanarra néző arcokat látunk.”

Reddit arcok képek ezreit gyűjtötték össze. Nemcsak az a közös ezekben, hogy arcot látunk ott, ahol nincs, hanem még valamiféle személyiséget vagy arckifejezést is felfedezünk az arcvonásokban. Egy ház az ablakaival úgy tűnhet, hogy valakit figyel, egy kettévágott paprika pedig mosolyoghat.”

szik, amelyek feladata pont ilyen információk kinyerése a látottakból. Dr. Palmer és kollégája, Colin Clifford professzor azt tesztelték, hogy vajon a pareidolia során azok a folyamatok aktiválódnak-e, ha egy másik személy arcát nézzük. Az ún. szenzoros adaptáció módszerével folytattak vizsgálatokat, ez val-

A pareidolia tehát valamiféle vizuális illúzió: bár tudjuk, hogy nincs lelke egy kavicsnak vagy egy fadarabnak, a beelátott arcból mégis annak érzelmekre vonatkozó következtetéseket vonunk le.

A kutatók további részleteket szeretnének még feltárni a mögöttes agyi folyamatokból, és ezzel talán az olyan eltérések okára is rájöhetnek, mint az arcvakság – tette hozzá dr. Palmer. (ng.hu)

Vajon miért történik mindez? Dr. Palmer szerint a valódi arcfelismerés megértése segít megválaszolni a kérdést. Míg az emberi arcoknak, bár mind különbözőek, számos közös

amiféle vizuális illúzió, amelynek során az ember által észlelteket

Tudod-e?

Pareidoliának nevezzük azt a jelenséget, amikor olyan dolgoknak is látni véljük az arcát, amelyeknek valójában nincs.

A TUDOMÁNY NAGYJAI

Asbóth Oszkár

A helikopter felfedezésében komoly érdemei voltak neves magyar tudósainknak. Ismerjük meg közülük Asbóth Oszkárt, teljes nevén Asbóth Oszkár Dezső Vilmost, akinek érdemeiről megoszlott a nyilvánosság véleménye. A mai napig megválaszolatlan a kérdés, hogy tekinthetjük-e a tudóst a helikopter kizárólagos feltalálójának? Munkássága mégis jelentős és számottevő.

Asbóth Oszkár autodidakta forgószárny tervező-készítőként kapcsolódott be az első világháború idején egy Bécs melletti helikopterfejlesztésbe. Az 1917-ben indult munka célja az ellenség állásait megfigyelő közlekedési eszköz építése volt. Hármán vezették, Petróczy István őrnagy: az osztrák-magyar légierőt fejlesztő intézet parancsnoka, a már akkor nemzetközi híru magyar aviatikus: Kármán Tódor és a cseh Vilém Zurovec gépészmérnök. A nevük után PKZ-nak nevezett gépek csak függőleges le- és felszállásra voltak alkalmasak a gép fölé helyezett két darab, közös tengely körül, de ellentétes irányban forgó légszavár segítségével, stabilitását pedig a földről három oldalról hozzá rögzített kötelekkel kellett biztosítani. Később Asbóth eddigi tapasztalatait összeszedve belefogott az AH típusnévvel jelölt helikopterek tervezésébe. A rengeteg kísérletezés eredményeként megalkotott egy 120 lóerős repülő járművet, mely nagy teljesítményű motorjának köszönhetően helyből fel tudott szállni. Csaknem 50 méteres magasságot is elért. Ezeket ismerve tagadhatatlan, hogy a korabeli szerkezetetek a mai helikopterek ősenek számítanak. Megalkotásukban – ha nem is kizárólagosan – nagy szerepet játszott Asbóth Oszkár.

Négytonnás acélpókok

Ez lesz a jövő sportja?

A Furion Exo-Bionics 14 éve tervezi a Prosthesis nevű robotot, aminek fejlesztése mostanra a célegyenesbe fordult: a Kickstarteren elkezdtek toborozni a leendő pilótákat, akik majd egy arénában küzdenek egymás ellen a négytonnás monstrumokkal. A csapda? A hatalmas robot nem távirányítással működik, a Pacific Rim című tudományos-fantasztikus filmhez hasonlóan a pilóta a robot közepében áll, és a karjai, valamint a lábai mozgatóásával irányítja a négy acél-lábat. Hogy az egymással szemben álló robotok pontosan miben is fognak megmérkőzni, az még a jövő titka.

Egy csodalény

A hangyászok az emlősállatok egyik különleges csoportjába tartoznak, és a lajhárokkal, illetve az övesállatokkal, vagyis a tatukkal állnak közelebbi rokonságban. Viszont nem rokonai sem a numbat néven is ismert erszényes hangyásznak, sem a tojásrakó emlősök közé tartozó hangyászsünnek. A hangyászoknak négy fajuk ismeretes (a törpehangyász, az északi hangyász, a dolmányos hangyász vagy

Törpehangyász

tamandua és a sörényes hangyász), közülük a sörényes hangyász (*Myrmecophaga tridactyla*) nő a legnagyobbra. A kifejlet állatok súlya akár 40 kiló is lehet, hosszuk pedig a megnyúlt arccal együtt a bozontos fark végéig a 2 métert is elérheti.

A sörényes hangyász Dél-Amerika számos országában őshonos, így Argentínában, Braziliában, Bolíviában, Peruban, Ecuadorban, Venezuelában, Kolumbiában, Guyanában, Francia Guyanában, Suriname-ban, sőt még néhány közép-amerikai országban is. Nagyon sok azonban sehol sincsen belőlük, s ha a faj állapota nem is kritikus, a Nemzetközi Természetvédelmi Unió (IUCN) sebezhetőnek minősítette a sörényes hangyászok természetvédelmi helyzetét.

A sörényes hangyászok – ahogy a nevük is mutatja – elsősorban hangyákkal, illetve különféle természetekkel táplálkoznak. Testalkatuk is ehhez az életmódhoz alkalmazkodott.

Sörényes hangyász

Északi hangyász

Dolmányos hangyász (Tamandua)

Tudtad-e?

Dél-Amerikában fejlődtek ki legalább 60-65 millió éve, fejlettebb versenytársak hiányában nagy változatosságot elérve.

Vadászterületén belül rendszeresen látogatja a bolyokat, de mindegyikből csak rövid ideig táplálkozik, így kerülve el a boly pusztulását.

Nyelve a 60 centimétert is elérheti, mellyel rendkívül gyorsan kapkodja el a természetet, néhány perc alatt akár több százat is.

Erőteljes mellső lábaikkal és hatalmas karmaikkal kiválóan ásnak, s akár a természetvédelmi betonkeménységű falát is képesek feltépni. A táplálékot hosszú, féregszerű, ragadós nyelvük segítségével kebelezik be. A nőstények 142-190 napos vemhesség elteltével általában egy utódot hoznak a világra. A kicsi már az első naptól kezdve anyja hátán csimpaszkodva viteti magát, s tíz hónap után kezdi meg önálló életét.

Jan Birck

Morris, a titkos ügynök

Tudsz titkot tartani? Hallgatni, mint egy ötezer éves piramis lepecsételt sírkamrája? Semmit el nem árulni? Senkinek? Jól van, barátom, akkor belekezek a történetembe. Elárulom neked a titkomat!

Valaha régen, réges-régen vadászkutya volt a mesterségem. Később pásztorkutyaként, szánhúzó kutyaként, mentőkutyaként és rendőrökutyaként kerestem a kenyeremet.

De ma arról a kalandomról mesélek, amely miatt titkos ügynök lett belőlem. Olyan titkos, hogy az Északi- és Déli-sark között nem volt és nem is lesz még egy ennyire titkos ügynök.

A kezdet kezdetén még egyszerű rendőr-kutya voltam. Évek óta üztem már minden betörők betörőjének, a Fantomnak, más néven a híres-hírhejt Mumpic professzornak a nyomát. És noha ő időközben szemüveges lett, és egy kissé feledékeny is, fantasztikus találmányainak köszönhetően még mindig ő volt minden idők legzseniálisabb Mestertolvaja!

Hihetetlen és hátborzongatóan ravasz tapadókorongos „polipcipőjével” felsétált a házak falán, majd az elrabolt gyémántokat egy műholdvezérlésű palackpostahajóba rejtette. Ez a szerkentyű biztosan és tévedhetetlenül talált el szennycsatornákon, folyókon és tavakon át a Mestertolvaj soha fel nem fedezett, meséktől körülzárított kincses rejtékhelyére.

Mi ketten ellenségek és barátok voltunk egyszerre. Mint két játékos a sakktábla ellenétes oldalán.

Mi tagadás, a Fantom mindannyiszor kifogott rajtam roppant agyafúrt találmányainak segítségével. Valahányszor úgy éreztem, ezúttal szétszakíthatatlan hálóbá szoritottam be, és már azon voltam, hogy bemondom neki a mattot, hopp!, ő már megint nem volt sehol. Üvöltöni tudtam volna!

Egy nap újra kerekelt oldott, és meglépett előlem... Dél-Amerikába!

Követtem őt a mélységesen mély őserdőbe, a veszélyes tangolál lakta zöld pokolba: a Tangó-deltába! Barátom, a motorkerékpárom izzó kipufogójára mondom, a hőség ott szörnyűbb, mint egy szaunában!

A Tangó-folyó partján végre felfedeztem Mumpic professzort, és a veszélyes tango-lák... felfedeztek engem!

Az őserdő urai a hátunk mögött, a sarkunkban lihegték, előtünk pedig a folyó zárta el az utat. Radarfüleimmel már-már hallani véltem a tangolák fenyegető üvöltését az esőerdő mélyéből.

A Fantom épp arra készült, hogy a csónakjába ugorjon, és örökre eltűnjön előlem a folyón át, de megtorpant, látva, milyen két-ségbeejtő helyzetbe kerültem.

Lehet, hogy öreg volt és toprongyos, de ravaszsága nem csökkent évei számával: fölajánlotta segítségét a szabadságért cserébe – vagyis sem most, sem máskor nem vehetem többé üldözőbe!

Barátom, mit tehettem volna? A tenyerebe csaptam. Szélesebesen a motoromra csavaroztuk a fürdőkádat, vagyis a Mestertolvaj csónakját. Két üres víztartályt átellenes oldalra kötöttünk, így jött létre a kételtű motorcsónak-kerékpár, amelyben mindketten elfértünk. A professzor újabb zseniális ötlete!

Már a sebesen zúgó folyó közepén jártunk, amikor a professzor észrevette, hogy elfelejtett valami igazán fontosat: a fürdőkád dugóját!

Amikor a kád már majdnem teljesen elmerült, végre elkaphattam volna a Mestertolvaj grabancát, de mint mindig, most is kicsusszant a kezem közül. Fantom a Tangó-folyó örvényei között kavargott a dübörgő víz-esés felé, aztán eltűnt a tajtékos szirtek között a szemem elől, a soha-viszont-nem-látásra...

Sikerült kievickélnem az életet jelentő part-ra, de biztos voltam abban, hogy Mumpic professzornak vége. Semmi kétség, hiszen a Tangó-folyó háromszáz méteres vízesését senki sem élheti túl. A hajsza tehát befejeződött.

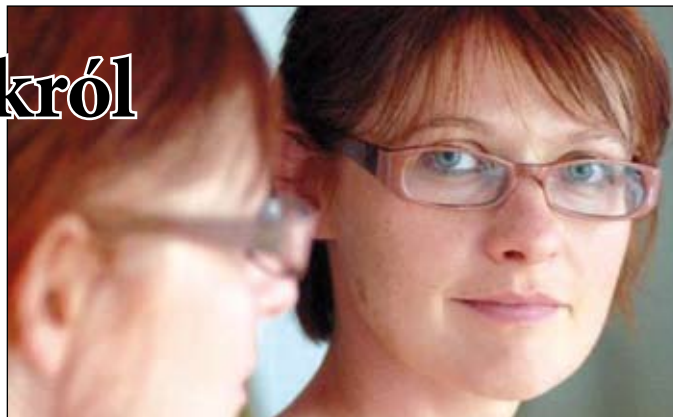
Többé már nem üdvözölhettem őt...

Ó, barátom, milyen hatalmasat tévedtem!

Kiss Judit Ágnes

Írókról, olvasókról

(tárca)

Az irodalom magányos jelenség. Már maga a szó sem szereti az összetételeket. Ha előtagnak bármit hozzáteszünk, kihatásunk egy szeletet belőle: világirodalom, gyerekirodalom vagy akár szennyirodalom. Ha utótagot kapcsolunk hozzá, akkor már nem is irodalomról van szó, legyen irodalomtanítás, irodalomkritika vagy irodalompolitika. Márpedig ha az irodalomról akarunk beszélni, állandóan ezek az összetett szavak jönnek elénk. Elképzelhető, hogy az irodalomról nem is lehet beszélni. Azt csak olvasni lehet. Vagy írni. Ha a következő mondatokban az irodalomról akarok írni, nekem sem fog sikerülni. Írhatok az íróról, az írásról vagy bármelyik korábban említett szóösszetételről. Mindegyik esetben magát az irodalmat elvesztem. És ettől kissé zavarban vagyok.

Az írás maga is magányos dolog. Egyedül kell lenni hozzá, ne szóljon hozzám senki. Az írás introvertált tevékenység, nem engedélyez interakciót mással, csak a szöveggel. Ez a magány legtöbbször termékeny és pihentető. Jó esetben az introvertált író befejezi a kreatív munkát, és esetleg feltöltődésképp némi időt tölt a családjával. Rossz esetben az írói magány nyomasztóvá és improduktívává válik. Nincsenek kollégák, akikkel munka közben néha egy-egy szót lehet váltani. Visszajelzés sincs, hiszen a megírt szöveg jó esetben is várakozik egy-két hónapot, míg első közlésre kerül, a kötetben való megjelenésig esetleg éveket, aztán egy-egy recenzióig újabb hónapok, sőt évek telhetnek el. Mire az első szakmai, értő visszajelzés elkerül az íróhoz, olykor már azt sem tudja, mit írt. Rosszabb esetben azt sem, kicsoda volt ő akkor. Vagy lehet, hogy ez a jobbik eset. Persze van, akinek nincs szüksége sem kollégákra, sem visszajelzésre. Talán ők a szerencsések. Ha viszont valakinek mégiscsak jólesne kitörni a szöveggel való ös-szezárságból, akkor lelkesen jár felolvasásokra, rendhagyó irodalomórát tart, és repesve várja minden évben a könyvhetet és a könyvfesztivált, ahol összefuthat író társakkal, és a dedikálás alkalmat ad, hogy megtudja, mennyire tetszett az olvasónak a könyve.

Idáig az íróról beszéltem. Meg az irodalomról. Egyes szám harmadik személyben, általánosságban. Persze aki kicsit rutinosabb az ilyen megnyilvánulásokban, pontosan tudja, hogy az általános alany, „az ember” mögött mindig a beszélő személy rejtőzik. Jelen esetben én. Aki önismerettel foglalkozik, hamar megtanulja, hogy én-mondatokban beszéljen. Én is. De ha magamról mint íróról kell egyes szám első személyben beszélnem, még mindig zavarban vagyok.

Én mint író félig extrovertált személyiséggel boldogan megyek minden találkozóra. Régebben azt sajnáltam, főleg az író társak hallgatják ilyenkor egymást. Ma az bánt, hogy egyre kevesebben jönnek. Pedig jó látni, tudni, hogy vannak, figyelünk egymásra. Talán nem is csak nekem volna igényem erre. Egyszer egy több napos közös felolvasáson Hazai Attila sóhajtott fel:

„Milyen jó is volna így élni! Eljárni többen együtt heti egy-két alkalommal felolvasni, utazni közösen, beszélgetni.” Valami ilyesmit fogalmazott meg Grecsó Krisztián is, mikor a nagyikikindai rövidpróza-fesztivál kapcsán autóztunk közösen ide-oda: „Ilyenkor érzi az ember, hogy vannak kollégái”. És mennyire irigyeltem a „nagy öregeket”, az Európa régi szerkesztőit, akik máig összejárnak minden héten, együtt ebédelnek, és lehetőségük van bármit megbeszélni. Egyszer mi is próbálkoztunk, hátha rendszerezni tudnánk ezt a közös ebédet – talán két vagy három alkalommal jött össze. Mindenki rohan a saját ügyei után. Marad egy-egy közös fellépés előtt-után az a néhány perc. Kevés. Amikor ott a lehetőség a beszélgetésre, zavarba jövök, és nem mondok semmit. Talán ki sem derül, hogy volna mit, hogy az ember amellett, hogy tiszta szívből tud irigykedni író társaira, szeretheti is őket. Mármint hogy én.

Ahogy kevés az olvasókkal való találkozásra is a dedikálás néhány másodperce. Nem is tudok mit kezdeni a zavarommal. A könyvfesztiválon nyomaszt a tömeg, a felolvasásokon az üresen tatózó széksorok. Az első kötetem megjelenésekor elhatároztam, nem fogok kétszer ugyanazzal a szöveggel dedikálni. Ha valamiben bővelkedik egy író – a szavakban –, akkor azzal ne is fukarkodjék. Most már egyre nehezebben megy, és rosszul érzem magam miatta. Szeretnék jobban figyelni az emberekre. (Talán a bennem élő pedagógus figyel.) És szeretnék jobban figyelni az író társakra. Bosszant, hogy egy-egy haláleset után gyönyörű nekrológok születnek, olyan megható élményekkel, amiket jobb lett volna az illetőnek még életében elmondani.

Szeretnék a továbbiakban írókról és olvasókról mesélni. Főleg szépeket. Életükben.

Idégen szavak, amelyek előfordulnak a szövegben:

interakció: kölcsönhatás
introvertált: magába, befelé forduló
improduktív: terméketlen, eredménytelen, sikertelen
recenzió: ismertetés
extrovertált: kitarulkozó, kifelé forduló
nekrológ: elhunyt személy érdemeit méltató szöveg

Írónak lenni

Hogyan telnek egy író napjai? Vajon van-e családja? Gyerekei, kutyája? Elhanyagolja-e a szobanövényeit, autóval vagy kerékpárral közeledik? Lehet egy író magányos? Kiss Judit Ágnes tárcáján keresztül belevetünk az írás nyújtásába, az írás folyamatába, annak magányos voltába, a szövegek utóéletébe, az írók közötti viszonyokba, amelynek egyik, de természetes eleme az irigység. Arról is beszél, hogyan veszítjük el szem elől az élet fontos dolgait a hétköznapi életben, hogyan veszünk el a rohanásban. Utóbbiakban viszont már mi is magunkra ismerhetünk, hiszen azt a kort is jellemzi, amelyben mindannyian élünk.

Kiss Judit Ágnes szövege műfaját tekintve tárca, tehát egy rövid terjedelmű publicisztikai (újságírói) műfaj. A tárcarovatokban leg-

gyakrabban aktuális témájú, könnyed hangvételű, szinte csevegő hangú, tehát kicsit az élőbeszéd felé közelítő szövegeket olvashatsz. Célja, hogy érthető formában, könnyen befogadható és szellemes stílusban bemutasson egy jelenséget, kérdést, problémát. Látjuk, hogy e heti szövegünk talán többre is vállalkozik, mint egy probléma boncolgatása, hiszen az olvasó-író, író-író viszony tanulságait szélesíti ki. Ennek megfelelően leegyszerűsítéssel is él, de személyessége és őszintesége hitelessé teszi a szöveget. Ezért készséggel elhisszük neki azt is, hogy talán nem is olyan könnyű és hálás dolog manapság írónak, irodalmárnak lenni...

Herédi Károly

A szépséges királykisasszony, a titokzatos kontinens és társai

Honnan erednek a kontinensek, óceánok nevei?

Zeusz terve

Az **Európa** szó eredetére többféle magyarázatot ismerünk. Az egyik szerint a föníciaiaktól terjedt el, és azt jelenti, hogy napnyugta, azaz az est országa, szemben a reggel országával, a kelettel. A Földrajzi nevek etimológiai szótára viszont azt írja, hogy eredetileg a szárazföldet jelölte, szembeállítva azt a környező szigetekkel és félszigetekkel.

Sokkal mesésebb a szépséges föníciai királykisasszony, Európa mitológiai története. A csodás teremtés felkeltette az olümposzi Zeusz vágyát. Az istenség gyönyörű bikává változott, elcsábította a lányt, majd elvágatott vele Krétára, ahol ismét felöltötte eredeti alakját, és feleségül vette kedvesét, aki ezzel kontinensünk névadója lett.

A jó földű

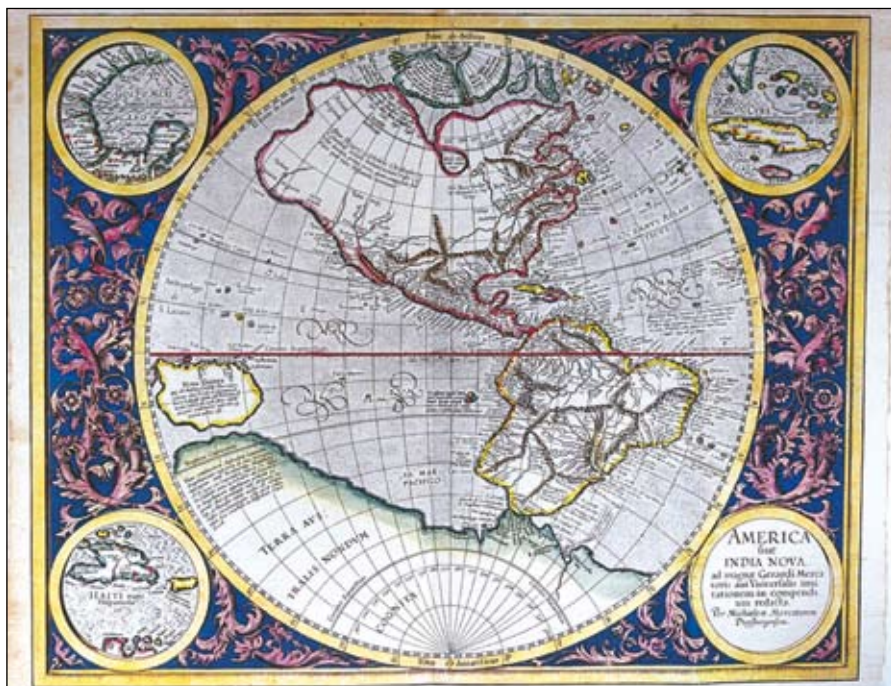
Az **Ázsia** valószínűleg a föníciaiak által is használt asszír aszu, azaz kelet szóból származik. Ebből alakult ki görög közvetítéssel a latin Asia. Mások viszont úgy vélik, hogy Lidia hettita nevére, az Asuwára vezethető vissza, és tulajdonképpeni jelentése jó földű ország.

Afrika

Afrika névadói a rómaiak voltak. Amikor a mai Tunézia területén, Karthágóban letelepedtek, ott már az afer (többes számban afri) törzs lakott. Miután i. e. 146-ban legyőzték és elpusztították Karthágót, annak egy részéből létrehozták Africa nevű provinciájukat. Később a portugálok is ezt a nevet használták a földrészen szerzett birtokaikra, majd ez lett az egész kontinens neve.

Kolumbusz és a többiek

Az olasz **Amerigo Vespucci**, **Kolumbusz** után nyolc évvel járt az Újvilágban, és ő ismer-

Így ábrázolták Amerikát 1628-ban

te fel, hogy az önálló kontinens. **Martin Waldseemüller**, az itáliai tengerész úti jelentéseinek kiadója 1507-ben javasolta, hogy a mai Latin-Amerikát Amerigo Vespucciról nevezzék el. 1538 óta a kontinens északi részét is **Ameriká-nak** hívják.

A titokzatos kontinens

Ausztráliáról sokáig nem tudtak az európaiak, csak feltételezték, hogy bolygónknak azon a részén is lehet egy kontinens. A titokzatos déli Terra Incognita Australisnak nevezték. Az első hiteles hír 1606-ból származik róla, azonban csak 1642-43-ban hajózta körül a holland **Abel**

Tasman az akkor Új-Hollandiának nevezett területet. **James Cook** formálisan Új-Dél-Walesként vette birtokba 1770-ben a partvidéket Nagy-Britannia számára. Az Australia elnevezés állítólag a spanyol **Mendana** admirálistól származik, aki az Ausztrián kívül akkori Spanyolországban is uralkodó Habsburg-ház iránti tisztelete jeléül adta ezt neki. A híres németalföldi földrajztudós, **Mercator** atlaszán szereplő Terra Australis – Déli Föld – kifejezés származását azonban a déli szelet jelentő latin asuterből is levezetik.

Görögül medve

Arktisz – így nevezzük a Jeges-tenger medencéjében elterülő Északi-sarkvidéket. A név a medve jelentésű görög arktosz szóból származik, és az északi égbolt legismertebb csillagképére, a Göncölszekérre, másképpen Nagy Medvére utal. Az **Antarktisz** – a Déli-sark – az Arktiszról kapta nevét úgy, hogy eléje ragasztották az ellen jelentésű görög ant(i) szócskát.

A csendes és a többiek

Földünk felszínének nagyobb részét víz borítja. A három világoceán közül az **Atlanti-óceán** az ógörög mondavilág titánjára, az égboltot tartó Atlaszra emlékeztet, az **Indiai-óceán** a távol-keleti szubkontinensről kapta a nevét, a **Csendes-óceánt** pedig **Magellán** (Fernão de Magalhães) nevezte el így, amikor már több mint száz napja hajózott rajta szélcsendben.

A tömegpusztítás csúcspontja

Forró vizet a... Hirosimára és Nagaszakira – Amikor egy másodperc alatt hetvenezeren veszítették életüket

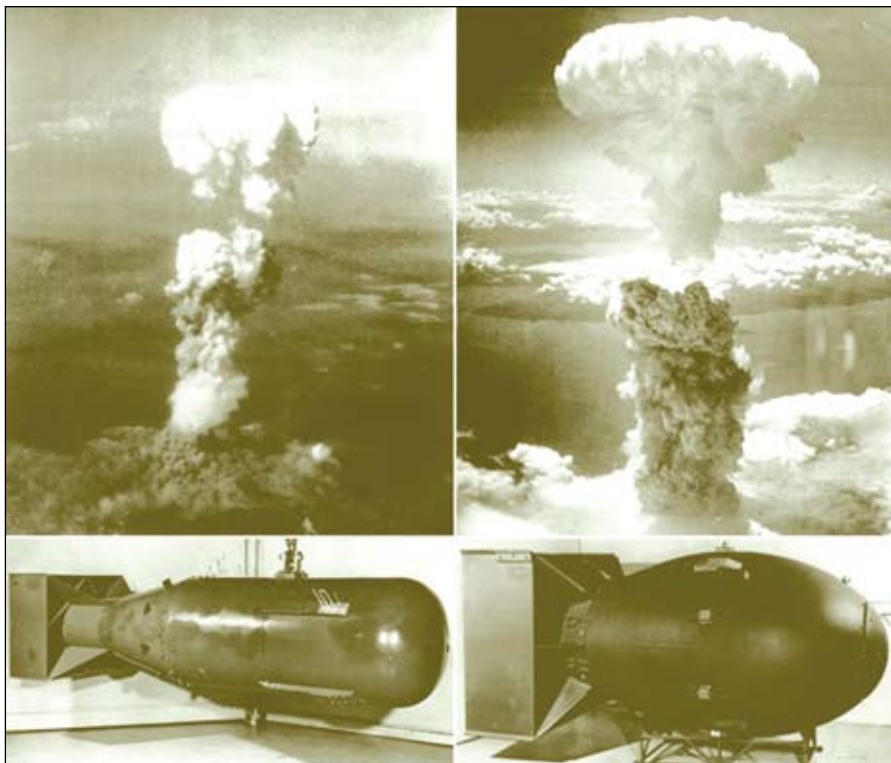
A kérdés, amelyre rendszerint adósak maradnak a válasszal az eddig élesben bevetett két atombombáról szóló történetek: miért kellett ennek bekövetkeznie? Mármint miért dobtak az amerikaiak két japán városra olyan pusztító erejű robbanószert, melynek hatására azonnal tízezrek, a mellékhatásoktól pedig rövidebb-hosszabb időn belül százezrek veszítették életüket. Az amerikai volt a gazember, vagy a japán volt olyan fanatikus, hogy csak két ekkora poffonnal lehetett tárgyalóasztalhoz kényszeríteni. Gyerünk sorjában!

A mi történelemkönyveink széles ívben megfélekedeznek arról, hogy Japán már két évvel a második világháború kirobbanása előtt nagyban háborúzott. Arról sem szólnak, hogy Kína megszállása során a japán katonaság olyan gaztetteket hajtott végre, amelyekhez fogható Hitler is csak évekkel később követett el. Persze, a két atombomba nem emiatt volt. Ezt csupán azért említettük, ne merüljön feledésbe, hogy az áldozat szerepében tetszelgő Japánnak bőven volt vaj a fején.

Miután hadüzenet nélkül lerohanta Pearl Harbort, majd ezt követően sikeresen terjeszkedett a Csendes-óceán terségében, Japán mindennütt rémuralmat vezetett be a helyi lakossággal szemben. De nem ezért volt a két atombomba. Az amerikaiak nemsokára ráncba szedték haderejüket, félelmetes iparuk pedig átállt a hadi termelésre, és ontotta a hadihajókat, a repülőgépeket, a harcokocsikat, az ellátmányt...

Hamarosan bekövetkezett Midway. Az addig győzelmet győzelemre halmozó japán hadigépezet ebben a tengeri csatában félelmetes vereséget szenvedett, négy repülőhordozója megrengeteg repülőgépe ment veszendőbe, ráadásul a legtapasztaltabb pilótáit is elveszítette. Ettől a pillanattól folyamatosan védekezésre szorult, és az amerikaiakkal ellentétben hadiipara már képtelen volt pótolni veszteségeit. Japán sorra vesztette a csatákat, és már félelmetes hadiflottája is ronccsá vált, vagy a tengerfenéken aludta örök álmát. Szigetről szigetre haladva az amerikaiak egyszer csak Japán küszöbén, Okinava szigeténél találták magukat.

Japánnak ekkor már légi hadereje nem volt, utolsó hadihajóit is itt vesztette el, a szigetet azonban erődítménnyé alakította, és áldozatokat nem sajnálva védelmezte. A csata vagy három hónapig tartott. Az amerikaiak 14 000 halottja és 50 000 sebesültje volt. A japánok ennek többszörösét vesztették, beleértve azokat a japán polgári lakosokat is, akiket saját hadseregük kényszerített öngyilkosságra. A súlyos veszteségek hatására – még ha győztek is – az amerikai hadvezetésnél kezdtek kigyulladni az apró, piros figyelmeztető fények. Feltették a kérdést: mennyi katona kell, és ebből mennyi veszne oda a csaknem hússzor nagyobb Kjuszu elfoglalása során?

A Hirosima helyén (balról) felemelkedő füstgomba és a bomba, amely ezt előidézte; jobbról a nagaszaki robbanás füstgombája, és a bomba, amely előidézte

A hadászati szakértők meghegyezték a ceruzát, majd számolni kezdtek. És olyan cifra számokat kaptak, amelyeknek még talán az ördög sem örült. Becsléseik szerint a partra szálló katonák közül 264 000-en veszítették volna életüket. Ez több volt annál, mint amennyit az amerikaiak addig vesztettek a háború során a Csendes-óceánon. A sebesültek száma pedig... – kimondani is nehéz, mennyi lett volna.

Ezzel párhuzamosan a japánoknak esze ágában sem volt fegyverszünetet kérni, majd béketárgyalásokat folytatni. Ehelyett csapatösszevonásokat hajtottak végre, sorozásokat tartottak, és mai ésszel szinte elképzelhetetlen, hogy gyerekeket – a ti korosztályotokat! – kezdtek kiképezni öngyilkos támadások végrehajtására. Megítélésük szerint, ha sok amerikai katona esne el, akkor az amerikaiak kérnének fegyverszünetet, és Japánnak komoly beleszólása lenne a békekötésbe. E cél elérése végett akár tízmillió lakost is készek voltak feláldozni. De miért? Azért, mert a császárt – aki nemigen konyított a mindennapi történésekhez – vérszomjas hadurak vették körül, és azok tanácsolták. De elbízták magukat.

A háború folyamán ugyanis elhunyt Franklin Delano Roosevelt amerikai elnök, helyét Harry S. Truman foglalta el. Neki kellett eldöntenie, hogy halálba küld-e egy-két millió amerikai, miközben tízmillió japánt öl meg, vagy...

A történet erről a „vagy”-ról szól.

A több millió halott úgymond helyettesíthető volt egy-két százezer másikkal. Partra szállás helyett Truman elrendelte a csodafegyver alkalmazását. Előbb azonban tett még egy kísérletet, megüzente Japánnak, hogy bajban van, ám a japánok oda se bajszintottak. Ezért 1945. augusztus 6-án 8 óra 15 perckor az amerikaiak Hirosimára dobták a Little Boy nevű atombombát, amely szöröstül-böröstül 4,4 tonnás volt, de tizenötezer tonna hagyományos robbanóanyag erejével robbant fel mintegy hatszáz méterrel a talaj felett. Egy másodperc alatt hetvenezer ember vesztette életét. Az elkövetkező hónapokban a robbanás következményeitől meg a sugárzásbetegségtől még nyien haltak meg. A császárt körülvevő hadurak azonban ezt sem vették komolyan. Ezért három nappal később egy másik japán város, Nagaszaki, jutott ugyannerre a sorsra. A japán főhaberőknek további hat napra volt szükségük, hogy belássák, hova vezetett politikájuk.

Ha ismét elővesszük a számokat, kénytelenek vagyunk elfogadni azt a kegyetlen tényt, hogy az atombombarobbanást követően az áldozatokat csak saccolni lehet, számolni nem. Mert az a pusztító erő nem hagy maga után számolnivalót. A két japán város embervesztését nagyjából 250 000-re becsülik. Az utókor ezekre úgy tekint, mint akik feláldozták életüket azon milliók helyett, akiket a császáriak halálba akartak küldeni.

Buzás Mihály

Rendezvények, kicsit másképp

A koronavírus terjedése és az intézkedések miatt számos rendezvényt kellett világszerte lemondani. A szervezők nem adják fel és újabb lehetőségek után kutatnak, hogyan lehetne minél biztonságosabbá tenni az összejöveteleket. Érdekes, hogy nemrég megközelítőleg 1500 fő részvételével kísérleti koncertet tartottak Lipcse városában. A cél épp azt volt, hogy felmérjék, hogyan lehet a legbiztonságosabban beltéri zenés rendezvényeket tartani. Az este során háromféle megoldást próbáltak ki: az első esetben mindenki úgy viselkedett, ahogyan egyébként is, azzal a különbséggel, hogy a koncert előtt elvégeztek rajtuk egy tesztet, védőmaszkokat kaptak és fertőtlenítőszeret helyeztek ki. Ezután azt tanulmányozták, mennyire lehet betartani a fokozott higiéniai előírásokat egy zsúfolt rendezvény esetén, végül pedig azt mérték fel, mennyire hatékony az a megoldás, ha korlátozzák a nézőszámot és az emberek betarthatják a másfél-két méteres távolságot. A Halle-i Egyetem tudósai az összegyűjtött adatok alapján döntik el, hogy melyik megoldás lehet a legbiztonságosabb, de annyit már előre leszögeztek, hogy teljesen kockázatmentes módszer egyelőre nem létezik. Az alábbiakban még két rendezvényről szólunk, amelyekre sor került, csak épp nem a megszokott formában.

Autós koncertet tartott a Metallica

Habár a koronavírus miatt a Metallica sem turnézhatott az elmúlt időszakban, augusztus végén több száz amerikai és kanadai parkolóban, valamint szabadtéri színházban nézhették meg az együttes rajongói a zenekar első autós koncertjét, amelynek felvétele azelőtt megközelítőleg három hete készült. A helyszíneken hangfalakat állítottak ki, de a jelenlévők az autórádiójukon keresztül is hallgathatták a koncertet. James Hetfield, a

Tesztközönség Lipcseben

Metallica frontemberének elmondása szerint, remek érzés számukra, hogy újra élőben játszhattak, még ha ilyen szokatlan körülmények között is, hiszen jól tudják, hogy a zene erőt ad. Egyébként a Metallica tagjai gőzerővel dolgoznak a következő albumuk dalain, és külön érdekesség, hogy nemrég James Hetfieldről egy új kigyófajt is elneveztek, amely az Atheris hetfieldi nevet kapta, miután a kutatók felfedezték egy vulkán lábánál Egyenlítői-Guineában.

Díjkiosztó védőmaszkokban

Szintén augusztus végén, kiosztották az idei MTV VMA díjait. A tervek szerint a show-t a Barclay Központban tartották volna meg, amely legutóbb 2013-ban adott otthont a rendezvénynek, az újabb tervek szerint viszont jövőre kerül majd ott sor a ceremóniára. A megszokottól eltérően az idén az MTV díjkiosztója kültéri esemény volt, közönség nélkül. A világszerte való tekintettel két kategóriával is bővült a jelöltek listája, ezek a legjobb zenés videó otthonról, valamint a legjobb karanténfellépés kategóriák. A díjátadó

egyik legnagyobb győztese Lady Gaga és Ariana Grande, a Rain on Me című zeneszáma lett ugyanis az év dala, de diadalmaskodott a legjobb együttműködés kategóriában is. Emellett Lady Gagát választották az év előadójának, ő kapta az MTV Tricon díjat is, míg Ariana Grande és Justin Bieber közös dala, a Stuck with U a legjobb otthoni videó kategóriában nyert. A másik győztes a BTS, ők lettek a legjobb együttes, az On című dalukkal pedig díjat kaptak a legjobb pop, a legjobb K-pop, és a legjobb koreográfia kategóriákban is. A legjobb videó a The Weeknd Blinding Lights dalához készült és ez lett a legjobb R&B dal is. A legjobb hiphop kategória nyertese Megan Thee Stallion a Savage című dallal, a legjobb latin dal Maluma J Balvin közreműködésével készült Qué Pena című zeneszáma, a legjobb rock kategóriában a Coldplay nyert az Orphans című dallal, a legjobb alternatív zenei videó díját pedig Machine Gun Kelly kapta meg a Bloody Valentine című dalért. A legjobb karanténfellépést a CNCO produkálta, a nyár dala a Blackpink How You Like That című zeneszáma, a legjobb új előadó pedig Doja Cat.

Összeállította: L. M.

Metallica

Lady Gaga

Tévésorozatban játszik

www.latimes.com

Arnold Schwarzenegger tévésorozatban fog szerepelni, amelynek egyik főszereplője is lesz. Ez azért is nagy hír a rajongói számára, mert ez nem igazán jellemző a világszerte ünnepezt színész karrierjére, különösen pedig az nem, hogy főszerepet vállaljon. A Skydance televízió műsoráról van szó, egy kémsorozatból, amelynek a középpontjában egy apa és a lánya áll. Arnold Schwarzenegger már korábban is dolgozott a Skydance-szel, a Terminátor: Genisys és a Terminátor: Sötét végtet című filmek kapcsán, a készülő sorozatban viszont nemcsak játszik, producerként is kiveszi részét a széria készítéséből. A színészt egyébként minden bizonnyal egy újabb filmben is láthatjuk, a Kung Fury második részében, amely a 2015-ben megjelent első rész folytatása. A film forgatása állítólag tavaly nyáron kezdődött, de még nem tudni, mikor lesz a bemutatója.

Elhunyt Chadwick Boseman

www.nbcnews.com

Nemrég 43 éves korában elhunyt Chadwick Boseman, aki világhírnévre a Fekete Párduc című Marvel-film főhősének megformálása által tett szert. A színész 2016 óta vastagbélrákkal küzdött, és ennek ellenére is leforgatta a Fekete Párducot, majd szerepelt a Bosszúállók: Végtelen háború és Végjáték című filmekben is. Szinte senki sem gondolta volna két évvel ezelőtt, amikor a Fekete Párduc a mozikba került, hogy Chadwick Boseman akkor már két éve tudott arról, hogy súlyos beteg, mert a filmforgatás során hihetetlenül jó kondícióban volt. Ezt csak a családjával osztotta meg, a nyilvánosság előtt titokban tartotta. Családtagjainak elmondása szerint Chadwick Boseman élete egyik legnagyobb megtiszteltetésének tartották, hogy T'Challa királyt megjeleníthette a Fekete Párducban. Egyébként korábban is kapott jelentős szerepeket, megformázhatta Jackie Robinson baseballjátékost és a soul atyjának becézett James Brown-t is.

Klipet készítettek a közös dalhoz

www.rollingstoneindia.com

Közös dalt készített a Blackpink k-pop lánycsapat és Selena Gomez Ice Cream címmel. A lányok először működtek együtt, a dalhoz pedig egy videóklipet is társítottak, amely egy rózsaszínű pasztelles világba kalauzolja a nézőket. A Blackpink tagjai egy interjúban beszéltek arról, hogy korábban videócsvevítés által egyeztettek Selena Gomezzel, és nagy megtiszteltetés a számukra, hogy közös zeneszámot készíthettek. A járvány terjedése miatt a videókliphez a felvételeket külön-külön forgatták le, majd összevágták. Az Ice Cream a Blackpink: The Album második kislemeze, a How You Like That című zeneszám után. Ez utóbbi ugyebár az év legjobb nyári dalának járó díjat kapta meg az idei MTV VMA ceremóniáján. A Blackpink lemeze hivatalosan október 2-án jelenik meg, ez lesz a lánycsapat első albuma.

Animációként folytatódhat az X-akták

www.geektyrant.com

A kilencvenes évek egyik legnépszerűbb tévésorozata az X-akták volt, amelyből kilenc évad és két játékfilm is készült. A misztikus sci-fi-sorozatban és a filmekben is David Duchovny és Gillian Anderson játszott, akik Mulderként és Scullyként természetfeletti és földönkívüliekkel kapcsolatos ügyeket vizsgáló különleges ügynököket alakítottak. A Fox 2016-tól még további két évaddal bővítette a szériát, de ezt követően Gillian Anderson bejelentette, hogy többé nem akarja eljátszani Scullyt. A Fox ezt tiszteletben tartotta, de nem hagyta annyiban. Úgy tudni, hogy X-Files: Albuquerque címmel animációs filmet készít, amely állítólag kellően komikus lesz és egy csapat ügynökről szól, akik olyan X-aktás ügyeken dolgoznak, amelyek Mulder és Scully számára nem tűnnek izgalmasnak.

Jelige: V. V.

Kedves Bizi! Én egy hatodikos lány vagyok. Egy nagy problémám van, amivel nem tudok mit kezdeni. Egy osztálytársam rám szállt, és amikor csak összefutunk a játszótéren, ahova mindannyian eljárunk, nem enged el, addig amíg nem adok neki egy puszit. Én megmondtam neki, hogy nekem nem tetszik, és nem szeretem. Midig azt mondja, hogy ha megpuszilom, meg fogom szeretni. Legutóbb, amikor nem akart elengedni, kikeltem magamból, leordítottam, és abbahagyta a nyaggatást. De a barátaim között azt kezdte terjesztetni, hogy legközelebb mi mindent fog velem csinálni. Most már félek találkozni vele. Rossz érzés, ha állandóan résen kell lennem. Mit tegyek, hogy a fiú békén hagyjon?!

Válasz:

Kedves V. V.!

Sajnálom, hogy egy ilyen erőszakoskodó fiúra futottál rá, mert kellemetlen és félelmetes dolog, ha tolakodó, erőszakoskodó személy közeledését kell eltűnnünk napról napra. Először is nem kell elhallgatnod az ügyet, bármennyire is azt állítják, hogy a fiú csak hülyéskedett. Nagyon fontos, hogy a felnőtteknek szóljál az erőszakoskodó fiú viselkedéséről. Mindenkinek joga van arra, hogy biztonságban érezze magát a szűkebb és tágabb környezetében. Legyen szó játszótérről, sportpályáról, parkról, iskoláról vagy éppen az utcáról. Elindultunk a suliba, és ne feledd azt, hogy az iskolában működik a tanári ügyelet, ott van az osztályfőnököd is, az iskola pedagógusa vagy pszichológusa, de szólhatsz bármelyik tanárnak, akiben megbízol, hogy a fiú továbbra is erőszakoskodjék veled. Jó lenne, ha távol tudnád tartani magad tőle, hiszen nem kell azokkal együtt töltened a szabadidőt, akiknek a társaságában nem érzed jól magad. Sajnos vannak olyan személyek, fiúk és lányok is egyaránt, akik csak akkor érzik magukat valakinek, akkor tudják elérni, hogy észrevegyék őket, ha gorombán viselkednek a másikkal. Ha újra erőszakosan viselkedik veled, azonnal szólj valamelyik felnőttnek az iskolában, ha kell, a szüleidnek is! Ők biztosan találnak rá módot, hogy tudassák a fiúval, hogy a viselkedése elfogadhatatlan, és segítenek neki, hogy megtalálja az önkifejezés elfogadható módját.

Jelige: Szerelem

Kedves Bizalmas sorok! Kérlek segíts, adj tanácsot! Van egy fiú, akivel nagyon jól megvoltam. Ötödikes koromban szerelmes volt belém, és meg is kérdezte egyszer, hogy akarok-e vele járni, ha nagyobb leszek. Egy ideig nem találkoztunk személyesen, de a Facebookon tartottam a kapcsolatot vele is, és az osztálytársaimmal is. A nyári szünetben levágattam a hajam, és meg is nőttem. Azt mondja anyukám, hogy érettebb is lettem. A gondom az, hogy most már nekem is tetszik a fiú, de az utóbbi időben, amikor találkozunk, alig szól hozzám. Ez engem nagyon bánt. Nem tudom, hogyan mondjam meg neki, hogy most már én is szeretnék vele járni. Mit tegyek, hogy visszahajtsam az időt, és úgy viselkedjen velem mint régen?!

Válasz:

Ákárhogy is érzel most, sajnos, az idő kerekét nem lehet visszaforgatni. Ami elmúlt, az elmúlt. Az idő múlásával, a megélt tapasztalattal mindenki változik, alakul az érdeklődése és az ízlése is egy kicsit. Szóval, mind a ketten megváltoztatok. Ahhoz, hogy a fiúnak már nem vagy érdekes, semmi köze a hajvágáshoz. Jó lenne, ha vennél annyi bátorságot, és megkérdeznéd tőle, hogy érvényes-e a régen feltett kérdése. Aki, mer az nyer! Ha mást nem azt, hogy tisztázod,

hogy mit is gondol veled kapcsolatban a fiú. Hogy mi lesz tovább, az sajnos ettől a választól is függ. Ha mégis az derül ki, hogy mégsem szeret úgy, mint régen, ne búsulj sokáig, mert biztos, hogy nagyon gyorsan olyan fiúval hoz össze az élet, aki a szívednek kedves lesz. Hogy ki lesz az, csak barátkozással tudhatod meg. Barátkozzál mindenkivel! Ha tetszik valaki, ne halogasd a dolgot, barátkozáson keresztül ismerd meg jobban, és ha neki is vonzó vagy, tetszel neki, nyert ügyed van. De azt se felejtse el, hogy a halogatás, a halasztás nem mindig tesz jót, az emberi kapcsolatoknak.

Jelige: Őszirózsa

Kedves Bizalmas sorok!

Segíts! A gondom egy fiúval kapcsolatos, aki elsős korunk óta szerelmes belém. (Most hatodikba indultunk.) Nekem sosem tetszett annyira. Gyakran goromba is voltam vele, de ő attól függetlenül továbbra is szeret. Van egy barátja, akit állandóan futárként küld hozzám, ő mondja el, ha valamit akar. Mit tegyek, hogy véglegesen megszabaduljak tőle, és az unalmaskodó barátjától? Küldjem el a francba?

Válasz:

Bárhogy is érzel a fiúk iránt, sose feledd azt a fontos mondást, hogy másokkal úgy viselkedj, ahogyan te is szeretnéd, hogy veled viselkedjenek! Ez legyen a vezérelved akkor is, ha elutasítasz, vagy a francba küldesz valakit. Bármennyire is unalmas és megterhelő számokra a fiú rajongása, próbálj meg vele elnéző lenni. Gondolj arra, hogy mit éreznél, ha te lennél a helyükben. Sőt arról is gondolkodj el, hogy igazából meg szeretnéd szabadulni a fiú rajongásától? Szerintem, minden esetre mindig jobb egy rajongó, mint egy ellenség. Bármit is közölsz velük, ezt ne telefonon tedd, vagy Facebookon keresztül, inkább négy szemközt, személyesen közöld vele, hogy ő sajnos nem az eseted. A küldöncöt is nyugodtan kihagyhatod, mert a közvetítő képes útközben változtatni egy kicsit az üzeneten. Gondolj csak a pletykát illusztráló sükettelefonos játéokra. Vagy ha kedved van, ajánld fel neki a barátságodat, engedj egy kicsit az unszolásának és menjél el vele meg a barátjával sétálni, bicajozni, ... Így alkalmat adsz neki is és magadnak is, hogy jobban megismerjék egymást. Elvégre, sosem lehet tudni!

Kérdéseitekre Bori Mária pszichológus válaszol
e-mail: bizalmas.sorok@gmail.com

A RAJZ POENJA	TONNA IGEN, SZERBÜL	BÁCSKAI HELYSÉG LÁNYNÉV	CELSIUS JÓKAI... IRONÓ	HÁZI SZÁMÍTÓGÉP	RÉTOR NÉVELŐVEL					
AZ EGYIK SZÜLŐ										
DÉLIGYÜMÖLCS										
AZ ITTRIUM VEGYJELE	A DUNA MELLÉK-FOLYÓJA NÉVELŐ			ZORRO JELE NÉMÉTOR-SZÉGI ÉNEKESNŐ						
KIADÓS ÉTEL										
KÉRDŐ-SZÓCSKA SZÓFAJ	KARESZ MAGÁN-HANGZÓI EME		A BANK KÖZEPE! A DUNA MELLÉK-FOLYÓJA							
		BOR, SZERBÜL LŐSZER-SZÁM								
OLASZ-ORSZÁG NORVÉ-GIA	NEM JÖN IDŐBEN AZ UTCÁRA									
SZÁNDÉK				RÉGI GYALOGOS KATONA	IR ILLEGALIS SZERVEZET (IRA)	KÖRKÉP OLASZ TŐ (GARDA)	IDEGEN SZÜNET!	FOSZFOR A KORLÁT KÖZEPE!	JÓIZÜEN NEVET	
BORÓKA-PÁLINKA			RABSZOLGASÁG RÁGÓGUMI MÁRKÁJA				ANGYAL-RANG NÉMA TUSA!			
IPSZILON FONOTT SZATYOR	TOLNI KEZDI! GLÉDA		MADÁRPÓK-FÉLE							
			DAIDALOS REPÜLŐ FIA IDŐSEBB, RÖVIDEN					RÓMAI 100 OLASZ FÉRFINEV		
KELET NORBERT BECÉZVE					DOKTOR LOS ANGELES		TISZA MENTI HELYSÉG MITIKUS MONDA			
JUNIOR, RÖVIDEN		LÁNYNÉV HOSSZÚ VÉkony FAANYAG		... ANDRÁS A KFT ÉNEKESE CSEH-NÉMET FOLYÓ			HATÁR-RAG HOZZÁ-ALAKUL			
RÉGI, TAVÁLYI	A BOLT FELE! RÓMAI 50		CHRIS... ÉNEKES (REA) ZENÉS BULI			AZ ENYÉM, NÉMETÜL RÉGI CIPÉSZ			ÉTEL-IZESÍTÓ	
FOGADÁSÁRA			ÉNEK... GERGÓ ÉNEKES		SZABDAL START					
ZAMBIA	PORTUGÁL VÁROS FÉL TUCÁT					PÁROS BETON! EME		A TŐ FELE! A FEDEZÉKÉBE		
SÓHAJ SVÉD AUTÓJEL		BELSŐ-RÉSZI AKTA KÖZEPE!		SVÁJCI FOLYÓ AZ ŐN JELE			E NAPON SZABADKAI AUTÓJEL		SZINTÉN	
				A TAJGA RÉSZEI! RÓMAI 1		AZ OVIT KÖVETI NEWTON				
FŐZŐ-MESTER										

Megjefítés: Tényleg nagyon jó ez az itthoni tanulás.

Ha hirtelen felkapod a vizet...

Sokszor húzod fel magad apróságokon? A mindennapi problémák egyre nagyobbaknak tűnnek? Nem tudod, hogyan kezeld őket? Segítünk!

Hoztunk öt dolgot, amivel ezt kiküszöbölheted! **Persze, nem ígérjük, hogy könnyű lesz.** Kellesz hozzá te is!

1. SZÁMOLJ EL MAGADBAN TÍZIG!

Ez viccesnek tűnhet, de nagyon hasznos tud lenni. Ha hirtelen haragú vagy és könnyen felhúzod magad, ez a módszer segíthet neked. Mielőtt megszólalnál, számolj el magadban tízig. Hidd el, amit először mondtál volna – tíz másodperc után teljesen át fog változni egy új mondattá, és hálás leszel magadnak érte.

2. MOSD MEG AZ ARCOD HIDEG VÍZZEL

Persze ezt a módszert is akkor tudod alkalmazni, mikor van erre mód és idő. Azonban tiszta fejjel minden másnak tűnik, és nem véletlenül van a mondás, hogy *hűtsd le magad!* A heves természeted miatt könnyen lehet, hogy a dühtől nem látod tisztán a dolgokat – vonulj félre, most meg az arcod, és nyugodtabban próbálj meg újra nekifutni a dolgoknak.

3. MEDITÁLJ!

Persze ne éppen akkor kezdj el meditálni, amikor egy veszekedés elején vagy közepén

vagy. Ez hosszú távon segíthet neked kezelni az indulataidat! Mindenképpen találj alkalmat, amikor félre tudsz vonulni és nyugalomban tudsz egy picit meditálni. Ez lehet egy kis pihenés is, ami alatt próbálsz a *pozitív dolgokra koncentrálni* – a lényeg, hogy engedj el magad és lazítsd el a testedet, majd próbáld ugyanezt tenni az elméddel is! Hagyd, hogy kikapcsoljon kicsit!

4. KONCENTRÁLJ A POZITÍV DOLGOKRA!

Nem biztos, hogy elsőre sikerülni fog, de minél többet alkalmazod ezt a technikát, annál gyakorlottabb leszel benne! Fontos, hogy lásd a szép dolgokat az életben, és fel is ismerd azokat. Ne mindig – sőt, **soha ne a rossz dolgokra koncentrálj!** Ezeket jobb észre sem venni, megfelekedni róluk! Persze nem könnyű, ha azonban valami rossz dolog történik, kapaszkodj valami pozitívba, hidd el, sokat fog segíteni.

5. VONULJ EL EGY KIS IDŐRE!

Ha úgy érzed, elegend van, szükséged van egy kis magányra – ne félj elvonulni és különválni egy kis időre mindenkitől! Gondold át magadban a dolgokat, és tiszta fejjel újra fuss neki a problémák megoldásának. Hidd el, sokkal jobb és könnyebb lesz utána!

+1 TIPP

6. TALÁLD MEG, AMI KIKAPCSOL

Ha nem megfelelő megoldás számodra a meditáció, próbálj ki bármilyen olyan dolgot, ami könnyen kikapcsol. Lehet ez olvasás, írás vagy sport is, a lényeg, hogy közben el tudj teleni a figyelmed a mindennapi dolgokról, és el tudj engedni magad! Miután rátaláltál, ezt a tevékenységet próbáld heti 2-3 alkalommal végezni, hogy legyen benne rendszeresség, így mindenképpen hatékony megoldás lehet a számodra.

Kevesebb a szabadidőd?

Elkezdődött az iskola, lassan vissza kell szokni az iskolai napirendhez. Első nekifutásra szokatlan lehet a nagy váltás: kevesebb szabadidő, több kötelesség.

MENNYISÉGI IDŐ KONTRA MINŐSÉGI IDŐ

A nyári szünet hossza önmagában garancia a pihenésre, ugyanakkor arra is, hogy sok mindent nem csinálunk meg, mert úgy gondoljuk: „Ej, ráérünk arra még!”. Aztán már itt is a nyár vége, és még mindig nem végeztél néhány dologgal. Tehát mennyiségben elég sok időt birtokoltál, mégis kicsúsztak a percek a kezedből. A sulis kezdetével egyesek kétségbeesnek, hogy „akkor már erre az idén nincs esély, várni kell a következő szünetig”, „már mindegy, már ezt sem tudom kipróbálni/megcsinálni”. Ugyanakkor, ha visszagondolsz az előző tanévedre, biztosan nem volt olyan, hogy a napjaid minden percét a tanulás töltötte ki. Nem is lehetne kibírni... Szükség van szórakozásra, lazításra a legnagyobb hajrá közben is. Ilyenkor jöhet az a kis minőségi idő, amit a hobbidra szánsz. Lehet, hogy nincs annyi időd, mint nyáron, de egy-két órát iskolaidőben is tudsz százszázalékosan csak a hobbiddal vagy a barátokkal foglalkozni.

KÖZÖSSÉGI OLDALAK

A közösségi oldalakon való csetelést, adatlapböngészést az órák ideje alatt hanyagolni kell. Teljesen érthető, hogy beszélgetni szeretnél a barátaiddal, csak a helyet és az időt érdemes átgondolni. A többiekre is ugyanazok a szabályok vonatkoznak, nekik sem szabad a telefonon böngészni tanítás közben. Arról nem is beszélve, hogy a szünetekben személyesen is tudsz kapcsolatokat ápolni. Tedd fel magadnak a kérdést, és őszintén válaszold meg: Mi történik, ha két órával később tudom megnézni az állapotjelzéseket? Valószínűleg semmi. A felgyorsult életmód miatt érezzük úgy, hogy azonnal van szükségünk erre az információra,

azonnal akarunk válaszolni, és cserébe azonnali választ várunk. Érdekes azonban emlékeztetnünk magunkat arra, hogy a barátunk sem tud mindig a gép előtt ülni, és nincs mindig a kezében a telefonja.

SZÁMÍTÓGÉP ÉS JÁTÉK

Míg egyesek a számítógépet csak arra használják, hogy az interneten böngésszenek, mások bizony igen sokat játszanak is rajta. Amíg a tanulás rovására nem megy a játék, addig nincs semmi probléma. Akkor sincs gond, ha önszántából vagy kérésre könnyedén abbahagyod a játékot, kikapcsolod a gépet. Számítógép-függőségről akkor beszélünk, ha a játékos elkiesik az iskolából, vagy lóg csupán azért, hogy játszhasson, és gyakran agresszívvá válik, ha megpróbálják leállítani. Egyre több rémtörténetet hallani azokról, akiket annyira rabul ejtett a játék, hogy enni is elfelejtettek. A tanév kezdetével bizony sok játékidőről kell lemondani. Ha úgy érzed, hogy ez nehezen megy számodra, vagy látod a társadon, hogy nincs már baráti kapcsolata az állandó játék miatt, kérj bátran segítséget!

Kényes kézjelek

Tudjátok, amikor mutogattok, mi mit jelent?

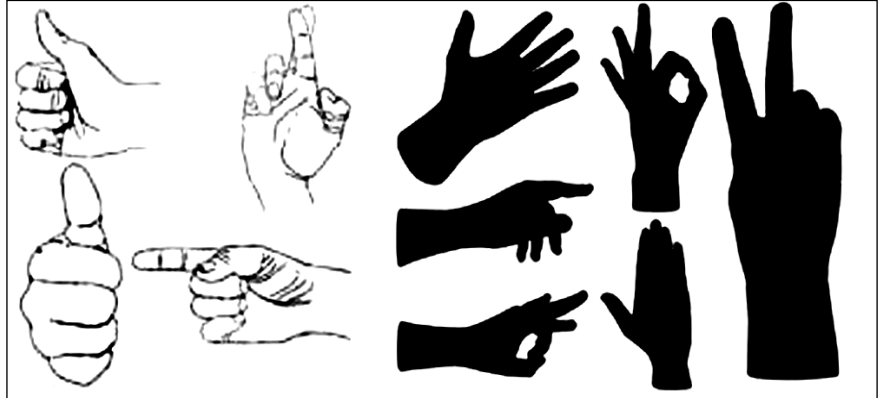
Érzelmiünket sokszor kézjelekkel és mozdulatokkal fejezzük ki. Vannak azonban olyan kézjelek, amik nem mindenhol ugyanazt jelentik. Ezeket hoztuk el nektek!

Arcunk, arckifejezésünk mellett sokszor kézjelekkel mutatjuk ki adott pillanatban érzelmeinket. Ez sokszor lehet vicces vagy aranyos, azonban érdemes tudni, hogy más országokban nem biztos, hogy érdemes őket alkalmazni, és oda kell figyelni, nehogy megbántunk vele valakit – avagy bajba kerüljünk miatta.

A hüvelykujj felfelé tartása

A felfelé tartott hüvelykujjmozdulatot mondhatjuk, hogy mindennap használjuk. Ha éppen tele van a szánk, könnyen lehet, hogy ezzel a jellel fejezzük ki, hogy mennyire finom az étel, amit eszünk. Már az ókori Róma arénáiban is alkalmazták, ami a gladiátor életben maradását jelezte.

Az USA-ban, Angliában, Ausztráliában, Egyiptomban, Izraelben és Európa nagy részén pozitív jelentést hordoz, ahogyan nálunk is: „OK. Gyerünk! Menni fog!”, míg az arab országok többségében (pl. Irán), Thaiföldön, Olasz- és Görögország egyes területein **trágár szexuális utalást takar**. Úgyhogy, ha ezeknek a helyeknek valamelyikére készülünk nyaralni, érdemes ezt a jelet egy kis időre elfelejteni.

A mutató- és hüvelykujjal képzett kör

Mutató- és hüvelykujjal képzett kör az USA-ban és Európában, azaz nálunk is „OK, rendben”-t, az étkezés során az étel dicséretét, Japánban a pénzt jelenti. Francia- és Németországban, illetve Latin Amerika területén pedig vulgáris sértésnek veszik.

A mutató és kisujjal formált szarv

A mutató és kisujjal formált szarv mutatása egy rockkoncerten ismerős lehet. Átok elleni védelmet és a rock szeretetét üzeni Angliában és a Dominikai Köztársaságban is, míg ha Olaszországba utazunk vagy egy mediterrán országba, esetleg épp Kuba és Brazília területére, tudnunk kell, hogy ezeken a tájakon **fel-**

szarvazottságot, ördögzarvat és szexuális sértést jelez.

Homlok érintése

A homlok érintése Indiában az elnézés-kérés, Amerikában a „nem emlékszem” jele, addig hozzánk, magyarokhoz hasonlóan a németek, hollandok, oroszok és a csehek a másik ember csekély szellemi képességeit méltatják vele.

Fityisz

A fityisz mutogatása sem a kapcsolatokat építi Görög-, Török-, Oroszország, Indonézia, Kína és a balkáni államok területén **vulgáris jelentése** miatt, Brazíliában, Portugáliában és az USA-ban pedig a szerencse és a termékenység üzenetét hordozza.

Mennyire ismered a görög isteneket?

1. Ki a házasság és a gyermekáldás istennője?

- a.) Héra
- b.) Afrodité

2. Kicsoda Pallasz Athéné?

- a.) a Hold, vadászat istennője
- b.) a mesterségek, művészetek istennője

3. Ki a szerelem istennője?

- a.) Perszephoné
- b.) Aphrodité

4. Ki a győzelem istennője?

- a.) Nüx
- b.) Niké

A teke

Az első gurítások és dobások

Igaz-e, hogy már az ókorban is tekéztek? Különböző feltevések vannak a tekézés múltjáról. Akadnak olyanok, akik szerint a tekézés az ókori görögök korából származik. Tudományosan azonban ezt ez idáig senki sem tudta bizonyítani, írásos emlék a mai napig nem került elő.

Írásos forrás a tekézés eredetéről van, de ez nem nyúlik vissza az ókorba. A tekézés múltjáról szóló első emlék **Hugó von Trinberg** thauerstadti iskolaigazgató (1260–1309) *Der Renner* című 2700 strófás költeménye. Ebből megállapítható, hogy a tekejátékot a XIII. században már nemcsak ismerték, hanem szerfelett kedvelték is. A legtöbb utalás arra mutat, hogy a tekézés kedvelői a nép soraiból kerültek ki. A tekézés kizárólag ünnepélyeken jelentkezett: búcsúikon, vásárokon, lövészeti ünnepeken tekéztek – mindig szabadban.

A dobással és a gurítással üzőtt tekézés lényegében eltért egymástól, így a játék berendezése is más volt. „Egy négyszögletes vagy kerek térség volt középen a céllal, afelé dobták a golyókat.” – olvashatjuk a fennmaradt iratokban.

A XV. században a vendéglősök rájöttek, hogy a tekejáték népszerű üzleti vonzerő, s a kocsmák mellé mind többen építettek kezdetleges kuglipályákat.

A XVII. századból egy pompás német fametszet tanúskodik a tekézésről. Eleinte kemény földön gurították a fagolyókat. Később agyagréteget kentek a pályára, melyet marhavérrel is keverték. A pálya így is elég göröngyös maradt. Később tölgyfapallókat raktak a pályatestre, majd a nap ellen lugasokkal védték a dobóteret.

A sok különböző tekegyesület közös szabályokban egyezett meg, s ez a tömörülés elkerülhetetlenül szövetség alakításához vezetett. Az első 1885. június 7-én Drezdában alakították

A dán festő, Jan Steen festménye 1655-ből

Gurítás a 16. században

meg a Német Tekegyesületek Központi Szövetsége elnevezéssel. A szövetséghez 227 egyesület csatlakozott, s célul tűzték ki, hogy a szórakoztató játékból testnevelő sportág legyen. Két évvel később Németországban megalakult az országos szövetség. A németek úttörőmunkát végeztek e játék sportágá alakításában.

Honnan ered a teke szó?

Hazánk történetében már a középkorban szerepelt a teke szó. Tekének nevezték azt a kőgolyót, amelyet harci eszközként az ostromló vár faláról a támadó ellenségre gurítottak. Későbbi költeményekből láthatunk példát arra vonatkozóan, hogy az ostromlóknak is volt tekefegyverük, nem csak a védőknek:

„Százerek fogják kapudat döngetni tekéddel!”
– Vörösmarty Mihály

„Ádáz Ali tábor durrog alatt s rombolja tekékel a sziklafalat.” – Czuczor Gergely

Mivel a háborúban használták a tekét, szerepelt a harci gyakorlatok között is: lovagok, harcosok, hadi tengerészek népszerű sportja lett a középkorban. Nehéz játék volt, mert rátermettséget, erős testi munkát, nagy figyelmet kívánt.

Mátyás király idejében a nép közkedvelt játéka lett, amely lényegesen eltért a mai tekézéstől, de hasonló elemek akadtak benne. A haditechnika fejlődésével nem igényeltek nagy fizikai kifejtést a harci gyakorlatok, így a harci játékok közül lassan eltűnt.

A tiltó rendelkezések ellenére mégis újjászületett a tekézés, megszűnt az ellenszenv. A fürdők bérlőinek megengedték, hogy a söntésben a sakkon kívül a tekejátékot is bevezessék. A kocsmárosok is egyre nagyobb érdeklődést tanúsítottak a tekézés iránt, s hogy a törzsvendegeket megtartsák, befedték a tekepályákat. Így a pályák télen is használhatók lettek. Ezek a pályák még mindig házon kívül álltak.

A tekejáték népszerűségére a városi lakosság is felfigyelt, köztük olyanok, akik nem jártak kocsmába. A lelemény az építőipari vállalkozókat sem hagyta közömbösen, akik tekepályákat kezdtek építeni házakba, termekbe, pincékbe. Vasból, gipszből, cementből, márványból (!), aszfaltból építettek pályákat, parkettel, linóleummal, aszfalttal, deszkával borították a pályákat. A golyóknak visszafutót szereltek fel, a bábuk és a golyók egyre pontosabb szerkezetben, jobb anyagból készültek. Nem sokkal később eredményjelző berendezések születtek, majd később létrejöttek a több folyosós automata tekepályák is. Itt már nem emberi kézzel történt a bábuk felállítása, a golyók visszagurítása. Ez lényeges áttörés volt a tekesportban. A felszerelések technikai fejlődésével megszülettek a szabályok is. Így jutottunk el a kuglizástól a sportszerűen űzött játékokig.

A tekézés fajtái

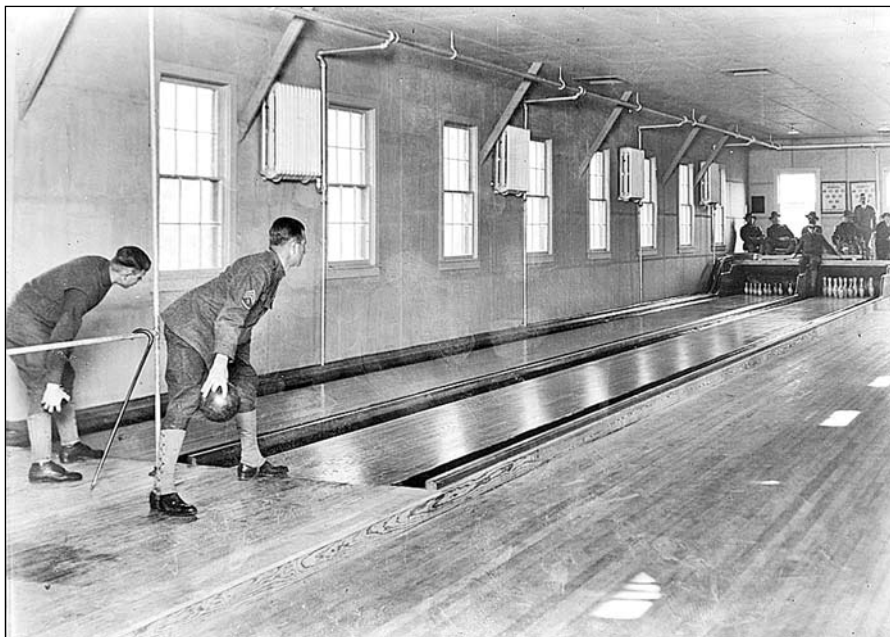
A tekézésnek két fajtája terjedt el, amelyekben hivatalos versenyeket rendeznek:

- aszfaltteke (9 bábus);
- bowling teke (10 bábus).

A tekézésnek e két fajtája a legelterjedtebb a világon, de ezenkívül még létezik például a kana-

Tudtad?

A golyó kigurítása a tekézés legfontosabb technikai részlete. Itt kapja meg a golyó a kidobás sebességét és irányát. A kigurítás után a találat eredményességét a versenyző már nem tudja befolyásolni, a többi már a golyó dolga. Newton második alapvető fizikai törvénye érvényesül. E törvényszerűség figyelembevételével fontos, hogy a játékos milyen irányra áll fel – különösen tarolásnál.

Tekézők 1919-ben

dai ötbábús bowling és a lapos zöld teke is. Meg kell említeni, hogy az 1960-as évektől ismert volt a lengőteke, amelyet elsősorban üdülőkből, strandfürdők területén, vállalati sporttelepeken a dolgozók szabadidős sportjaként űztek. Hivatalos versenyeket azonban nem rendeztek e területen. Ma már ritkán találkozhatunk a tekézés e módjával.

Szabályok

A teke sportágban a játékosok célja, hogy minél több bábút – szakzsargonban fát – dobjanak előre meghatározott dobásszámból. A teke elsősorban csapatjáték, ahol egy csapat hat főből áll, és a meccset az a csapat nyeri, amelyik csapat több pontot szerez. Egy meccsen összesen nyolc pontot lehet szerezni, ezért egy tekemeccs végeredménye 8:0, 7:1 stb. lehet.

A győzelemért a bajnokságban 3, a döntelemeért 1 pont jár.

Gurítások

A dobások fajtája két típusba sorolható: vannak a teli gurítások – szakzsargonban teli – és a tarolás gurítások (röviden tarolás). A teli gurítás esetén a játékos mind a kilenc bábura dob, majd miután leütött belőle valamennyit, újra visszakapja mind a kilenc bábút. A tarolás esetén azonban a játékos csak azokat a bábukat kapja vissza amiket nem ütött le. Látható, hogy a teli gurítás sokkal nagyobb eredményekkel kecsegtet mint a tarolás. A játékos egy meccsen fele telit és fele tarolást dob minden esetben, ami a korábban említett 4x30-as gurításszámnál maradva azt jelenti, hogy a játékos minden pályán 15 telit és 15 tarolást dob.

Anyák napján az a feladat az iskolában, hogy a gyerekek mondjanak egy történetet, amiben szerepel, hogy „anya csak egy van!”.

Pistike jelentkezik, mondja, hogy a múltkor költöztek, amikor bal eset érte, ráborult a szekrény, de anyukája kiszabadította alóla, és egy hétig ápolta. Ez azért történhetett így, mert anya csak egy van!

– Nagyon jó, Pistike! – mondja a tanító néni. – Leülhetsz.

Ekkor Juliska is jelentkezik.

– A múltkor csónakázás közben beleestem a tóba. Anyukám – függetlenül attól, hogy nem tud úszni – utánam vetette magát és kimentett. Ez is mutatja, hogy anya csak egy van!

– Nagyszerű, Juliska!

Erre már a Sanyika is nagyon jelentkezik.

– A múltkor az anyukám beküldött a spájzba és azt kérdezte, hogy mennyi szilvalekvárunk van. Mire én mondtam, hogy – anya, csak egy van!

*

Pistikét történelemórán felszólítja a tanár.

– Pistike, mondd meg, mi volt Olaszország államformája a második világháború alatt!

Pistike nézegeti a térképet, majd bizonytalanul megszólal:

– Háááát... csizma?

*

A négyéves Zsolti a nagymamánál nyaral. Egyszer csak egy méh repül az asztalhoz az udvaron, és elkezd az ételt körbedöngicsélni. Zsoltika rettenetesen megijed, az apja próbálja megnyugtítani:

– Kisfiam, ez a méhecske jobban fél téled, mint te őtöle. Nézd csak, mennyivel nagyobb vagy nála! És ha meg találna csípni, elveszti a fulánkját, és elpusztul.

Zsolti eltöpreng, majd megkérdi:

– Apu, ezt a méhecske is tudja?

*

– Hogy hívják a japán agglegényt?

– ???

– Maradoka Magamura.

*

A gyerek lázas, orvost hívnak hozzá. Vizsgálat után egyszer csak a doktor szemébe néz, megfogja a kezét és így szól:

– Tessék hozzám őszintének lenni, el tudom viselni a keserű igazságot. Mikor kell iskolába mennem?

*

Vidéki kislány felel ókori történelemből.

– Mondd meg szépen, kivel harcolt Achilles a Trójai csatában?

– Plutóval.

– Egyáltalán nem! Törd még a fejed!

– Néróval.

– Szó sincs róla.

– Akkor Hektorral... de hogy valamelyik kutyánkkal, az biztos.

*

Az öreg néni kényelmesen elhelyezkedik a fotelben, mellette a kutyájával. Nézi a tv-t, egy vadnyugati történet van műsoron. Egyszer csak meglöki a szundikáló kutyát, és hangosan felkiált:

– Nézz csak oda, Morzsika! Ez a cowboy nem egészen normális! Folyton a lovához beszél!

*

A kis béka sétál az úton.

Egyszer csak egy elágazáshoz ér és megdöbbenve olvassa:

Balra a szépek, jobbra az okosak.

A kis béka felsóhajt:

– Most szakadjak ketté?

*

– Móricka, a macskáról szóló dolgozatod szóról szóra egyezik a testvéredével!

– Igen, tanító bácsi, hiszen ugyanarról a macskáról írtuk!

*

Három sündisznó megy az erdőben, de eltévednek. Nagyon fáznak, de szerencsére arra jár egy tündér és azt mondja:

– Teljesítem három kívánságotokat, mivel hárman vagytok, mind-egyikötöknek egyet.

Az első azt kéri a tündértől, hogy juttassa haza. A második is azt kéri:

– Nagyon fázom, juttass haza.

A harmadik azt mondja:

– Nagyon fázom, ráadásul egyedül vagyok. Bárcsak itt lennének velem a testvéreim!

*

Egy férfi horgászik a folyóparton, és az egyik lába be van gipszelve. Arra megy egy másik horgász, megkérdi:

– Harapnak a halak?

– Nem, csak elestem.

Földrajzi szókereső

Keress meg a megadott szavakat (átlósan és visszafelé olvasva is)!

O	P	D	É	Y	U	U	V	Y	R	Q	Y	C	J	C
B	C	J	G	O	L	Q	O	Á	Y	Z	H	R	D	T
K	Y	L	F	A	L	U	Y	Y	R	P	G	Q	R	D
K	Ö	F	P	D	N	J	L	S	O	O	W	Q	X	L
V	U	C	D	P	M	E	D	E	R	B	S	U	O	Y
L	L	G	Ő	U	W	J	B	Q	W	M	P	A	G	S
M	D	H	M	K	F	X	F	T	Q	X	Q	E	A	B
E	R	B	B	X	K	O	Z	G	Ó	D	H	B	Z	H
D	X	N	Ó	F	B	A	L	S	M	C	B	T	K	K
E	W	O	W	S	S	N	D	Y	S	K	E	A	G	Q
N	B	S	N	Í	A	G	F	R	Ó	V	T	Á	N	Q
C	O	B	V	K	B	R	G	Z	P	Á	T	S	N	X
E	Y	Ü	G	S	B	E	N	X	P	X	Z	D	R	K
L	B	N	V	Á	Y	R	L	I	L	H	C	B	U	G
O	T	J	S	G	S	Z	X	T	E	N	G	E	R	S

HEGY
DOMB
SÍKSÁG
VÖLGY

FOLYÓ
PATAK
TENGER
ÓCEÁN

MEDENCE
MEDER
VÁROS
FALU

Gyümölcsök

Keress meg a 12 elbújt gyümölcs, erdei termés nevét a szövegben! Figyeld a szó végét, s a másik szó elejét is!

Hatalmas víztükör terült el a völgyben. Feri biz lihegett a melegtől. Persze, persze, ha nem szed erdei virágokat kosarába Nándi óvatosabban megy. Gyönyörködik picit, romokat is láthat.

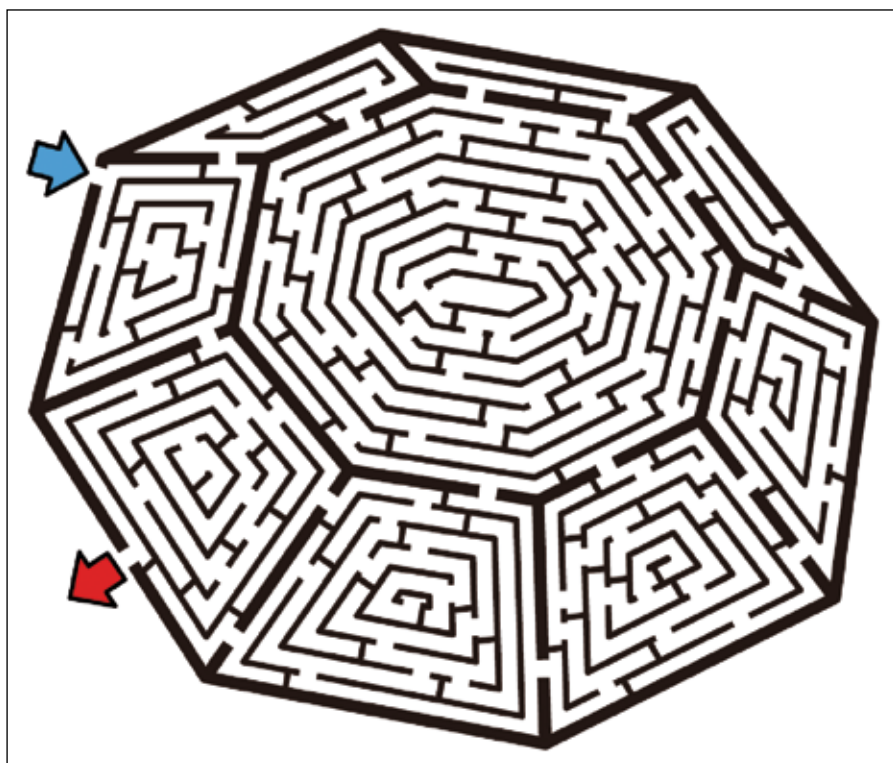
- Ne rakd a lábadat olyan gyorsan, nincs eres, - nyekergett Feri - nincs árnyék.

- Rontja bakancsom a kő! - kényeskedik Nándi, s közben kering, lóbálja a táskáját.

Ötszöri időszámítás

1. Körülbelül mennyi idő alatt telik el egymillió másodperc?
2. Hát egybillió másodpercet mennyi idő alatt ér meg az ember?
3. Hány millió nap telt el időszámításunk kezdete óta?
4. Hány milliárd perc telt el időszámításunk kezdete óta?

Labirintus

Találd ki!

1. Mikor hagyja el a kakas a tojását?
2. Miért szalad haza a disznó a mezőről?
3. Hol van a disznónak a legtöbb húsa?

Megoldás
Gyümölcsök: alma, körte, ribizli, eper, szeder, dió, banán, citrom, datolya, cseresznye, som, ringló,
Ötszöri időszámítás: 1. Nem egészen két hét alatt. 2. Ennyit egyáltalán nem ér meg az ember, mert egybillió másodperc több mint harmincezer év alatt telik el. 3. Egy sem. Egymillió nap több mint huszonhét évszázad, s mi még csak a huszadik-nal tartunk. 4. 1902. április 29-én kezdődött a második milliárd.
Találd ki: 1. Mikor kikel a tojásból. 2. Hogy hamarabb hazatérjen. 3. A füle mögött, a farkán innen.

A helyes válasszal könyvet nyerhetsz!

Ki a bölcsesség istennője? Lehet, hogy máris tudod a választ, de azért elárulunk más is az olimposzi istenek egyikéről, aki Zeusz fejéből pattant ki. Ha érdekel a görög mitológia, kutass és olvasd tovább a témában!

Zeusznek megjövendölték: Métisszel való házasságából elsőként egy bátorságban és bölcsességben rá hasonlító leány fog születni, majd egy fiú, aki lehet, hogy egy napon megfosztja Zeuszt a trónjától. Zeusz ettől való félelmében lenyelte Métiszt, aki ekkor már várandós volt. Amikor közeledett a szülés időpontja, Zeusz megparancsolta Prométheusznak, hogy lékelje meg a fejét, amiből ez az istennő pattant ki teljes fegyverzetben. Az új istennő nagy segítségére volt Zeusznek a gigászokkal való csatában, bölcs és gyors eszűként tartották számon. Athén oltalmazója volt, a posztért Poszeidonnal vívott meg: megegyeztek, hogy akinek ajándékát többre értékeli az istenek, az nyer. Poszeidon forrást fakasztott az Akropoliszon, az istennő pedig olajfát növesztett, ami a béke jelképe. Az emberek békés elfoglaltságaiban is segédkezett: megtanította az embereket a fazekasmesterségre, szőni, de ihletet is adott. Örök ellenfele Árészt volt.

A helyes választ legkésőbb szeptember 10-éig küldd el címünkre. Levélcímünk: **Jó Pajtás, Vojvode Mišića 1., 21000 Novi Sad.** A választ elküldheted a jopajtas.szerk@magyarszo.rs e-mail-címünkre is. A neved mellett írd meg az iskolád nevét, az osztályt és a laci-medet!

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

A magyar népmese napja alkalmából

Az Újvidéki Módszertani Központ amatőr Mesemondó versenyt hirdet óvodás, általános iskolás, középiskolás és felnőtt kategóriában.

A jelentkezők népmesével vagy a kortárs műmese-irodalom meséjével, meserészletével nevezhetnek be.

A koronavírus elleni küzdelem érdekében és tekintettel az egészségügyi intézkedésekre, kérjük a résztvevőket, hogy a produkciójukról készítsenek videófelvételt és ilyen módon pályázzanak. A felvételek küldhetők villámpostán (umk@eunet.rs) vagy CD-re rögzítve postán (Centar za metodiku, 21000 Novi Sad, Dunavska 3/I). A produkciókat szakzsűri fogja értékelni.

Jelentkezni és érdeklődni Horvát-Kocsis Erikánál a 021/456-422-es telefonszámon vagy az umk@eunet.rs e-mail-címen lehet.

A benevezéshez szükséges adatok: vezetéknev és személynév, kategória (óvoda,

általános iskola I–IV. osztály, általános iskola V–VIII. osztály, középiskola, felnőtt) helységnev, a mese címe.

Jelentkezési határidő:
2020. szeptember 15.

A Jó Pajtás megjelenését támogatja

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka Matice srpske, Novi Sad

82+79(02.053.2)

ISSN 0350-9141

COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság Autonóm Tartomány

Magyar Nemzeti Tanács

KÉSZÜLT A MAGYAR KORMÁNY TÁMOGATÁSÁVAL

MINISZTERELNÖKSÉG
NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKARSÁG

